

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:
Pe un an 4 coroane.
Pe o jumătate de an 2 coroane.
Pentru România 10 lei anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE
se primesc în biroul administrației (strada
Poplăcii nr. 15).
Un șir garmond prima dată 14 bani, a doua-ora 12 bani,
a treia-ora 10 bani.

Lupta economică.

În numerii trecuți am văzut, că împrejurările în cari trăim, ne silesc să purtăm o grea luptă economică, în care mulți cad, fără-ca să se mai ridice. Lupta aceasta e cu atât mai grea de susținut, căci însuși statul vine și spriginind una din naționalitățile, cu care suntem siliți să trăim, crede a o pute face aceasta numai strivindu-ne pe noi. Și cu toată greutatea luptei, nu trebuie și nici, oă e permis să desperăm, când date ne sunt mijloace destule nu numai de a eși învingători din această luptă, ci de-a eși chiar mai tari ca la începutul ei.

Între aceste mijloace, enumerate unele încă în rîndul trecut, sînt de a se socoti deosebi ocuparea cu cât mai multe ramuri ale economiei, asigurările și tovărășile economice.

Din zi în zi moștile ni-se îngustează, fie prin împărțire între urmași, fie prin lovituri de-ale sorții. Pentru plugarul harnic, care a moștenit mai puțin pământ de cum a avut înaintașul seu, este un singur mijloc de a scăpa de sărăcire, el și urmașii lui, și anume încetând de a crede, că toată plugăria constă în felul cel vechiu de a-și ara câteva locșoare, a le sămăna cu 2—3 soiuri de bucate și a lăsa celelalte în știrea Domnului. Cetitorii, cari au urmărit cu atențiune cele-ce am publicat și publicăm la partea economică a „Foii Poporului” s’au putut convinge, că din cultura gaștelor, pomărit, legumărit, mătășărit etc. câștigă economii inteligenți, aibă pământ cât de puțin, de multe-ori cu mult mai

mult decât din plugărie. Zeci și sute de milioane de coroane intră în țeară numai pe ouă, pasări de curte și poame. Și pe lângă puțină muncă, puțină cheltuială, poate ori-cine să se facă părtaș la sumele acestea mari de bani. Deci în laturi cu vechile obiceiuri și să ne apucăm de cultivarea cât mai intensivă a tuturor ramurilor de economie.

Și ca să nu ne lipsim de tăria, ce ni-o dă conștiința de a fi mai mulți la un loc, nu vom îngădui, preoți și învățători, meseriași și plugari, ca să mai rămână comună românească fără însoțirile, fie culturale, fie economice, cari chemate sînt a ne mijloci cu mai multă ușurătate puțința de-a pute lupta cu siguranță în biruință. Aici i-se deschide preoțimii și învățătorimii noastre un larg teren de activitate, pe care muncind va da cu adevărat dovezi, că iubeste și cu fapta poporul, care îi susține. Preotul și învățătorul sînt doară conducătorii firești ale tuturor acestor însoțiri, începînd dela societățile de lectură și cântări și continuând cu grănarele, reuniunile de înmormântare, băncile sătești Raiffeisen, reuniuni pentru asigurarea vitelor și tovărășii pentru procurarea de unelte, semințe și animale de prăsilă. Înființarea acestora este împreună cu puține ostenele și din rapoartele, ce adese-ori am publicat, s’au văzut, că toate cele înființate până acum prosperează.

Ceva însă să nu se uite la înființarea lor: membrii să fie numai și numai Români, ferindu-ne ca de foc de cuiul străin în casă, și pe cât e posibil societățile să se pună sub scutul bisericilor naționale, căci atunci nu e nevoie de

aprobarea celor-ce ne sînt dușmani și pe terenul economic. E adevărat, că nu toate se pot pune ca înființate fiind de obștea bisericească, dar societățile de lectură și cântări, grănarele și reuniunile de înmormântare, da. La asta trebuie să ne îndemnăm cu atât mai virtos, oă chiar și pentru o mică reuniune de cântări a refuzat ministrul aprobarea, sub cuvînt, că comuna fiind mică, nu va pute purta greutatea împreună cu o astfel de societate. Casul s’a întîmplat în Maciova. E deci evident, că colosul la Budapesta, și urmînd acestei pilde și la autoritățile mai mici ne vor pune cât mai multe pedeci în înaintarea noastră cu ajutorul acestor mijloace. Aceasta trebuie să ne fie însă un nou îndemn de a înființa tovărășii, căci vedem, că și dușmanul e convins de binele, ce ni-l facem prin-aceasta.

Împrejurarea, că în multe din comunele noastre sînt uniți și neuniți, nu poate fi pedecă la punerea societăților sub scutul bisericeii. Avem frumoasa pildă a hotărîrii consistoarelor din Blaj și Sibiu în privința școalelor. Și dacă la carte s’a putut face tovărășia, cu atât mai curînd se va pute face unde e vorba de bunuri materiale, de cari toți frații, fără deosebire de confesiune, să se bucure.

La muncă deci, și . . . dușmanul nu sporește! 1

NOUE ASILURI DE COPIL.
In ministerul de interne se pregătesc deja ordinațiunile, de cari va fi însoțită punerea în aplicare a legii pentru înființarea

FOIȚA.

Văleanu.

Baladă populară de I. Popa, inv. în Părău.

La poarta Văleanului
Firul măgheranului,
Nu-i măgheran înflorit
Da-i Văleanu podobit.
Când Dumineca venia
Văleanu să podobia
Și pe uliță pleca.
Câte fete-l întălnia
Toate bună ziua-i da,
Pe toate le săruta
Numai Lina cea frumoasă
Scoate capul pe fereastă,
Și din graiu așa grăia:
— Da, hai mă Valene-n casă
Că cafeluța-i pe masă
Și rozolu-i pe fereastă.
El în casă se băga

Din cafeluță gusta,
Din rozol că îmi gusta,
Când era la miez de noapte,
Văleanu trăgea de moarte,
Când era pe la ziori
’Mi-l cânta două surori
Cu lacrimi până-nsubori,
Cu ochii că lacrăma
Ear’ din gură-așa cânta:
— Valene, fratele nost,
Tu la Lina ce-ai căutat
Că Lina te-a fermecat.
Cu găteje dele gard,
Cu aschiță
Din portiță
Cu ou roșu din lădiță,
Cu apă din trei fântăni,
Cu iarbă din trei grădini.
Ear’ când sta soarele cruce
Pe Vălean la groapă-l duce.
Când era la scăpătat
Pe Văleanu ’l-a ’ngropat
Într’o grădină cu flori
C’a fost mândru-ntre feciori.

Eară pe mormântul lui
Toate fetele din sat
Flori frumoase-au sămănat.

Poesii populare.

Din Ieud. (Marmația).

Culese de Gavriilă Mester.

Sărută-mă mândră dragă
Până mi-i cămeșa neagră,
Că dacă ’mi-oi spăla,
Trei și patru ’mi-oi afla,
Și dacă ’mi oi săpun
Trei și patru ’mi-oi găși.

N’umbla mândro cu dracu
Să și duc atăta doru,
Că de-oi prinde-a umbla și eu
Duce-mi-i tu dorul meu,
Eu ’ți-l-oi duce într’o seară
Tu mi-li duce o vară,
Eu ’ți-l-oi duce ntr’o zi
Tu mândră cât îi trăi.

rea a mai multor case de asil pe seama băieților aflați. Deocamdată în Budapesta, Oradea-mare, Mișcolț, Cinci-biserici, Sabaria și Cluj se vor deschide case de asil.

Chestiunea polonă în parlamentul din Prusia. Cu ocaziunea debaterii bugetului de finanțe, deputatul Iazdowski în discursul său a accentuat îndeosebi gravaminele poporului polon și forțarea guvernului de a germanisa ținuturile locuite de acestia.

Ministrul de finanțe, Miquel, răspunde că Prusia de zeci de ani și-a dat silința să tracteze și cu Polonii fără considerațiuni naționaliste. Nu Germanii, ci Polonii vreau boycotare. Polonii, — zice Miquel, — tind la ruperea lor de Prusia. Lupta Germanilor e luptă de apărare. Ei voesc, ca Polonii să fie supuși germani fideli. Dacă s'ar convinge de aceasta, ar tracta cu Polonii mai blând, ca ori-care alt stat. Sfătuește pe Poloni, să tindă mână de ajutor guvernului, în munca lui cinstită.

Un cinism, asemenea celui ungu-guresc, se observă din vorbele lui Miquel. În loc să asculte plângerile Polonilor, cari în cadrul imperiului german voesc dezvoltare liberă națională, opunându-se germanisării cu forța, Miquel îi acuză de — nepatriotism, de gravitate în afară. Șoviniștii se aseamănă pe deplin în tactica ce o întrebuintează.

„NEMZETI SZÖVETSÉG“. „Patriotica“ reuniune „culturală“ cu acest nume, care vrea a se estinde prin filialele ei peste întreaga țară, și-a ținut adunarea generală, sau mai corect zis a voit să și-o țină în 15 l. c. Dar, vai, când s'au adunat patrioții, au aflat că nu sunt o sută, număr recerut de statute și așa s'au dizolvat plioștii, după ce au ascultat conferența contelui Iosif Mailat despre emigrările din Ungaria, cauzele lor și mijloacele de împedecare.

Ziarele patriotice sânt necăjite pentru această lipsă de interes față de reuniunea cu „mare misiune“.

„Datine și obiceiuri“.

Nunțile țeranilor români din comuna românească Târnova (lângă Reșița).

(Urmare și fine).

Atunci pleacă »stăgăhiș« cu musicianții și cu niște feciori mai tineri să aducă »doamnele« (nănașele); după ce vin și acelea, se slobod cinstele ca și la mireasă, dar, cum v'am spus, la mire fără cărpe.

După ce sânt gata și cu cinstele li se aduce mâncarea și beutura ca și la mireasă (zamă cu tăieței, carne cu curechiu și mălaiu, vezi bine înainte răohia, cum v'am mai spus); după ce sânt gata cu cina, gevrul ear' astringe crucerii dela fiecare și apoi se gată dârzarii de drum. Dar' până a nu pleca dârzarii, se duce gevrul în grădină și rupe o creangă dintr'un pom tinăr, pe aceea se înșiră »darurile«, care le dă-

O nouă colonizare. „Drapelul“ din Lugoj scrie următoarele: »Guvernul ungar se ocupă foarte serios cu ideea, că încă în anul acesta să colonizeze în hotarul comunei Chișoda în nemijlocita apropiere a Timișorii 50 familii Unguri și Nemți. S'au luat deja toate măsurile pentru parcelarea pământurilor menite pe seama coloniștilor. Contingentul cel mai considerabil de coloniști îl dă Seghedinul. Toate clădirile ridicate de guvern pentru coloniști vor fi predate încă în vara aceasta.

Noi înțelegem rostul acestei colonisări în hotarul unei comine curat românești cum este Chișoda și sântem siguri că și acolo vor obține aceleași rezultate slabe ca și cu coloniile celelalte de prin Bănat.

De nu s'ar înșela în privința rezultatului, contrații dela »Drapelul«.

Deputația de cuotă. Dieta maghiară, după cum anunță ziarele din Pesta, și-au ales membrii deputației de cuotă. Independenții nu iau parte la alegere și nu primesc a face parte din deputație. Astfel din cei 10 membri aleși, 9 au fost din partidul liberal și 1 din partidul popular.

Deputațiile de cuotă vor conveni în feriele Paștilor în Viena; pentru consultațiuni verbale.

Crucea — în Ungaria. Săptămâna aceasta s'a întâmplat un lucru ciudat în Pesta. La universitate se aflau mai nainte în mai multe locuri cruci pe păreți, căci doar' deși e ungurească universitatea, dar' e și creștină. Crucile au fost însă delăturate pe nesimțite, ba mai lunile trecute au fost ciuntite și de pe chipul coroanei ungare. Toată lumea a presupus, că acest lucru l-au săvârșit drăguții de — Jidani.

Zilele aceste însă o mare mulțime de tineri creștini și-au pierdut răbdarea și adunându-se la universitate, au adus cruci cu sine și le-au bătut în mai multe sale pe părete. Pășirea aceasta a adus în mare încurcăla pe profesori, pe poliție etc., căci amenințările Jidanilor îi fac să se împotrivescă tinerimii creștine, să fie așadar împotriva crucii. Deocamdată s'au oprit prelegerile la universi-

tate, ear' foile jidane scriu contra crucii și înjură ținerea creștină.

Sărmană Ungarie! Eată unde a ajuns, de sânt mai mari Jidanii.

Confiscat. Numărul 16, mai nou, al »Deșteptării« din Cernăuți a venit earăși schimonosot cu spațuri goale, în mijlocul cărora paradează cuvântul: »Confiscat«. În prim-articolul foii, care se ocupă cu gendarmeria, sânt confiscate 5 pasaje.

Bravo Bourguignon!

Naționalitatea în armată. În parlamentul austriac s'a votat legea de recrutare. Înainte de votare a ținut un discurs și ministrul Landwehr-ului, contele Welsersheimb, în care vorbind despre naționalitate, și-a exprimat dorința, că simțul național trebuie dezvoltat și în armată, pentru-că »în casuri serioase conștiința națională este un factor de mare ponderositate«.

Ce zic la aceasta maghiarisătorii noștri?

AUTONOMIA CĂTOLICĂ. Comisia de 27 continuă cu pertractarea răspunsului dat de corpul episcopesc și de guvern în chestia autonomiei. Principalul punct de divergență este, că administrarea averii catolice guvernul nu voeste să o lase din mână. În acest punct și episcopii sânt de acord cu guvernul.

DIN LUME.

Bulgarii.

În capitala Bulgariei, Sofia, s'a ținut o mare adunare a vestitului comitet, care vrea să unească Macedonia cu Bulgaria. Capul revoluționar Saratoff, a ținut o cuvântare, în care a spus, că Bulgarii n'au să mai aștepte nimic dela Europa, care și-a înșelat, ei trebuie să și pună toată încrederea în brațele și armele lor proprii.

Studentii în Rusia.

Turburările studentești în Petersburg și în Moscova au luat o față pri-mejdioasă. În Petersburg au fost arestați 13 studenți universitari, în Moscova

mai joacă un joc ori două, numit jocul dârzarilor, ear' în unele locuri se joacă și mireasa pe bani. După ce dârzarii ea odată afară, unii se duc acasă, ear' care vreau să mai șeadă se întorc înapoi și mai joacă până cât vrea nănașul să șeadă, ear' când el pleacă, se cântă de musicianți »Hora cuscrilor«, în care trebuie să joace și socrii miresii și apoi după aceea nănașul pleacă cu muzica până la el acasă. Atunci se duc și tinerii (mirii) să se culce; patul lor e în cămară și e gătit de ziua, ear' babele când fac patul pun la căpătăiu un jug de cel-ce trag boii în el, — ca așa să tragă tinerii în viața lor la olaltă cum trag boii în jug. Până se culcă, gevrul stă de față și astrucându-i cu straiul zice: »Acum vă culcați doi și dimineața să vă sculați trei«, apoi pleacă și el să se culce.

Dimineața vin două ori trei neveste dela casa miresii să »învălească pe cinăra«, adică să o facă pe mireasa

reuește mireasa la soori, nănași, stăgăhiș, geveri, cumnați, cumnate, »babă de buric« (moașă) și la mire (se înțelege, că numai la soori le dăruie cămeși noue și la mire, ear' celorlalți le dăruie năfrâmi (cărpe) ce le capătă și ea de cinste).

Deci vin geverii cu toate darurile spânzurate pe creangă, ținând unul dinainte și unul dinapoi, și venind până în față cu nănașul, strigă gevrul mic — ridicând cămașa în sus: Hei! bună dimineața domnule, bună dimineața, să fiți cu voe bună, că eacă s'a sculat »fina lui cumătru mare și dăruie pe so-crul mare«, apoi pe soacra mare și așa toți pe rând, ear' mai la urmă ridică cămașa mirelui și strigă: »Aceasta-i pe strîns în brațe și pe sărutate«; după aceea frânge creanga și se duce să o pitule undeva, ear' nevestele se viră și-i fură câte un dărab de creangă, căci e bună pentru a face de dragoste cu ea.

Muzica cântă marșul de drum, ear' dârzarii pleacă; până a nu pleca însă

399 studenți, 377 studente și 44 alte persoane. Între studenți și poliție au fost lupte înverșunate, în cari mai mulți inși au rămas răniți.

Studentul Carpovici a împușcat cu revolverul pe ministrul de școale rus Bogoliepoff, care a și murit. Peste tot Rusia bâjbăe de revoluționari și nihiști. S'au descoperit și două atentate puse la cale în contra vieții țarului.

Germania și Rusia.

Cancelarul german Bülow a ținut la Berlin o vorbire însemnată despre cele ce se petrec în China. Vorbirea aceasta este foarte măgulitoare pentru Rusia și gazetele rusești au salutat-o cu multă bucurie.

Anglia și Rusia.

Cu atât mai rău stau lucrurile în China între Anglia și Rusia. Pentru un petec de pământ, pentru o bucată de drum de fer, pe care vreau să-l facă Englezii în China, dar' care Rusiei nu-i vine la socoteală, a isbucnit așa o ceartă între cele două puteri, încât armatele lor stau față 'n față, ca să se încaiere la luptă.

Pacea și Burii.

Englezii au mare zor să se încheie pacea cu Burii, pentru că-i strâng curelele în China. De aceea au propus lui Botha prin generalul lor Kitchener, următoarele condiții de pace: *amnestie* (iertare) *tuturor Burilor, ajutor*, ca Burii să-și zidească earăși casele, guvern civil *sub presidenția unui Englez pentru cele 2 republici* ale Burilor și în fine pedepsirea locuitorilor din Capland, pentru că au ținut cu Burii și s'au răscolat contra Angliei și căroră astfel li-se va lua dreptul de cetățeni.

Botha însă 'i-a trimis printr'o scrioare răspuns lui Kitchener, că *nu poate să primească astfel de condiții de pace*. Botha a adăugat, că *tot de aceeași părere este și guvernul și toți oficerii superiori ai Burilor*. — Eată deci minunatul popor, care nu se lasă amăgit prin făgăduielile îndoielnice ale vicleanului dușman.

în portul lor al nevestelor, dar' mirele trebuie să fie de față. Fiind până aci mireasa periată numai cu o coadă, pe care o purta întoarsă ori pe spate, acum nevestele o perie și trebuie chica împărțită în două, ca să se împletească două cozi, așadar' mirele ia un fus de cele ce torc muierile și el mai întâiu îi desparte părul, adică îi alege cărarea, după aceea o perie nevestele și îi face la fiecare parte o coadă cam din jos de ureche, acele cozi le împreună cătră creștet, pe care se leagă cu ațe negre un cerc de fer ca de jumătate centimetru gros, pe care apoi se pune >ciapsa< și apoi aceasta vine legată cu o pantlică neagră — dela creștet peste frunte, pe ciapsă se prinde un fel de obeală țesută foarte frumos de femeile noastre ca de 15—20 cm. lată și de lungă cât să ajungă până la încingătoare, căreia îi zice: cărpă, apoi se mai pune pe ciapsă flori scumpe și tremurici, ear' pe lângă acestea se pune și salbă de bani,

SCRISORI.

Instalare de preot.

Valasut, 14 Martie 1901.

În 10 l. c. s'a sărbătorit la biserică noastră primirea tinerului preot Petru Tămăian, celib de present prefect la internatul de copii în Beiuș, cu care ocaziune am putut vedea multe și frumoase astfel de lucruri, cari până acuma nu s'au întâmplat la biserică noastră din Valasut.

Ca preoți la acest act au participat Claritatea Sa Domnul Dr. Ciceronescu preot de Borlești, M. O. Domn Pelea, preot de Pomni, M. O. Domn Michail Tirsan, preot local și O. domn Ioan Ternovan, capelan din loc, precum și un public din Borșa și loc.

Sfânta misă a fost celebrată prin cei mai sus amintiți preoți, ear' predica de primire a ținut-o Clarisimul Domn Ciceronescu cu așa oratorie și frumusețe, încât nimenea din cei prezenți n'au rămas ca să nu verse lacrimi. Era frumos a asculta vorbele predicatorului, când lăuda silința domnului Petru Ternovan, tinerului preot, precum și vorbele alese prin care lăuda pe părinții d-sale, deși oameni fără carte dela sat, care ca Români n'au căutat la spese, ci s'au nisuit a-și crește copilul lor la școală spre fala lor și a comunei. A îndemnat pe Românașii noștri ca nicicând să nu-și uite de acei copii buni, cari învață, pentru de a-i purta la școală și a-i crește spre binele neamului românesc.

Cântările bisericesti le-a cântat corul plugarilor de aci, care la nisuința harnicului inv. Paul Lupan, care de abia sunt trei luni de când și-a ocupat această stațiune, totuși așa frumos au parcurs cântările corurilor, încât au stors lacrimi din ochii publicului.

După sfânta liturgie toți preoții au fost invitați la masa Spectatului Domn Ignat Nistor, notar cercual cu locuința aci, care s'a aflat fericit cu această ocaziune de a primi în casa d-sale pe toți aceia cari au celebrat la sfântul act al

pe frunte asemenea se poartă salbă de bani, dar' aceasta numai atunci la nuntă și în sărbători, dar' în zile de lucru se poartă numai cu ciapsă și se îmbrobodesc cu năfrâmi. După-ce e gata mireasa, învălăită, atunci scoate din sîn mărul care 'i-l-a băgat mirele în sîn și tăindu-l în două îl împarte cu mirele și îl mănâncă, ear' banii ce au fost în el îi ascunde, în credință, că cât nu va căuta la ei, atâta timp nu va face copii, fiindu-le cam urât de copii până sunt tineri, căci nu pot umbla pe la jocuri.

După-ce 'i învălăită mireasa și e cu toate în rînd, pleacă cu mirele la părinții ei, unde capătă mâncare și beutură, ear' de sînt în stare mai bună se gostesc mai câte două-trei zile în urma nunții și apoi e gata. De aci încolo își caută fiecare de lucru.

Comunic. de
Petru Ghejtu, lucrător la calea ferată.

finului seu Petru și pentru iubirea finului seu n'a pregetat a fi primitorul de oaspeți. >De-ar da Dumnezeu asemenea nași cât mai mulți, precum și asemenea fini harnici<.

Totodată prin acestea îmi țin de sfântă datorință, ca membru al sfintei biserici, ca pe cale publică să-i aduc tinerului preot Petru Tămăian mulțumită pentru darurile oferite sfintei biserici, precum: o Evanghelie cu litere latine în preț de 25 cor. și două luminări în preț de 10 cor.

Onorată Redacțiune! Eacă câte frumoase lucruri poate face pentru săteni preotul și învățătorul, cu câtă iubire și dragoste sînt ascultate azi cântările coriștilor noștri, și cum acele cântări atrag pe credincioși la sf. biserică, pe când înainte de a avè pe acesti harnici conducători, Ioan Ternovan, preot și Paul Lupan, inv., nu mai auziai în biserică noastră ceva cântări de Doamne ajută.

Înainte de a încheia zic: >Dee bunul Dumnezeu tuturor așa preot, învățător și notar ca ai noștri la toți frații români, și când rog pe bunul D-zeu să-i țină la mulți ani, așa cred că aceasta nu numai eu o zic, ci cu mine zic credincioșii din Borșa și Valasut.

Ioan Goe,
senator și inspector școlar.

Înființare de grânare.

Unguraș, în 11 Martie 1901.

Din toate părțile locuite de Români, se scriu lucruri îmbucurătoare în prețuita d-voastre foaie, >Foaia Poporului<, numai din părțile noastre nu se scrie mai nimic.

Dați-mi voe a vă raporta despre un lucru folositor, ce s'a făcut Duminec, în 25 Februarie v. (10 Martie n.) în comuna noastră Unguraș (comitatul Sălăgiu), și anume:

Văzând unii poporeni ai comunei noastre, cei mai de frunte, că poporeni săraci sînt siliți primăvara a lua bucate dela Jidani cu o camătă foarte mare, s'au hotărît ca să se facă un fond de bucate, din care să se dea apoi bucate la cei lipsiți, pe lângă camătă mai puțină și apoi venitul să fie al bisericii. Spre înființarea acestui fond încă în anul trecut s'au luat măsurile trebuincioase și apoi câțiva poporeni mai de frunte au și adus bucate; rămănea acum să se facă statutele fondului. Spre aceasta s'au și convocat poporeni și s'au adunat în școala rom. gr.-or. Duminec, în 25 Februarie 1901 v.

După-ce s'au adunat poporeni, a luat cuvîntul întâiu judele comunal și cantorul bisericesc Vasile Vlaic, vorbind despre foloasele ce le va aduce fondul acesta — mai târziu, poporenii și spunîndu-le cauza pentru-ce s'au adunat; se purcede la facerea statutelor fondului și alegerea comitetului, pentru-ca să conducă agendele fondului în ordine bună. Fondul s'a numit pe numele Sf. ierarh Nicolae, adică: Fondul de bucate al >Sfântului Nicolae< și apoi se alege comitetul fondului. Din cauză, că dl. paroch Ioan Ghiurușan, din cauze oficiale nu s'a putut presenta și neputîndu-se alege în absența d-sale de președinte, se alege în modul următor: Președinte:

Vasile Moroti I. Vasile, econom; notar: Ioil Vlaic, învățător - provisor; cassar: Gavril Vlaic, econom. S'au mai ales 10 membri în comitet, și anume: Ioan Ghiuruțan, preot, George Ghiuruțan, econom, Macaveiu Moroti, Gavriil Pop a Blagi, Dumitru Pop, zugrav, George Mesaroș, Vasile Mastan, Ioan Brinde, Vasile Speatar, toți economi și Friedmann Israel, ospătar (de religie mosaic), apoi după aceea s'a purces la facerea statutelor, din care estrag următoarele: după fiecare vică (o vică e din 20 de cupe vechi) se se dee ca camătă la creșterea fondului $\frac{1}{2}$ vică; fondul va crește până va fi capitalul de 300 vici, până atunci nu pot avè membrii de acolo nici un venit; după creșterea fondului la 300 vici de acolo din venitul aceluia își vor acoperi membrii cheltuiala bisericeii și restul din venit se va pune ear' la capital. Până în ziua de astăzi au adus 34 donatori 34 vici, care acum se vor da pe camătă până la toamnă.

Donatori sânt următorii:

Gavriil Vlaic, cu 2 vici, Vas. Vlaic, cu 1 vică, Joil Vlaic, 1 vică, Vasile Speatar, 1 vică, Mitru Pop, zugrav 1 vică; Vasile Olariu, 2 cofe, Macaveiu Moroti, 1 vică, George Mesaroș, 2 vici, George Ghiuruțan I. Gavrilă, 1 vică, Ioan Ghiuruțan I. Gavrilă, 1 vică, Vasile Mastan, 1 vică, Friedmann Israel, 2 vici, Gavril Pop I. Blagi, 2 vici, Ioan Ghiuruțan, preot 2 vici; Ioan Brinde 1 vică, Vasile Moroti, 1 vică, Gavril Opris, 2 cofe, Gavril Brinde, 2 cofe, Vasile Moroti I. Stefan, 2 cofe, Ioan Stan, 2 cofe, Petru Pop Nachi, 2 cofe, Irimie Moroti, popuți 2 cofe, George Ghiuruțan, chiroh 1 vică, Vasile Ghiuruțan I. Gavrilă, 1 vică, Ioan Petruțan, 1 vică, Vasile Moroti I. Costan, 1 vică, Vasile Mesaroș, 2 cofe, Ioan Dêrjan, 2 cofe, Petru Moroti, popuți 2 cofe, Teodor Șerdan, 1 vică, Ioan Chechișan I. Stefan, 2 cofe, Ioan Seiche, 2 cofe, Stefan Ghiuruțan, țilichi 1 vică și Petru Pop, zugrav 2 cofe. Cu totul 34 donatori cu 32 vici și 2 cofe.

Ioil Vlaic,
inv.

Reuniune de înmormântare în Bistrița.

— 17 Martie n.

Așa observ, că în evidența reuniunilor de înmormântare, lipsește cea din Bistrița, despre care doresc a face cunoscute unele date spre orientarea publicului, pe care îl priveșc:

1. Numele acestei societăți este: *Reuniunea I. de înmormântare a locuitorilor români gr.-cat. din Bistrița.*

2. Are statute aprobate de către ministerul de interne încă din anul 1899.

3. Această reuniune are 600 de membri, și astfel e cea mai mare între reuniunile de asemenea menire, din Bistrița, cari au numai câte 300 de membri.

4. Adunarea generală pe anul 1900 s'a ținut la finea lunii Februarie a. c., când s'au prezentat raportul direcțiunii și comitetului de revisiune, cari s'au și primit. Din aceste rapoarte comunic următoarele:

a) reuniunea a avut în permanență 600 de membri plătitori. Vieța

internă a reuniunii e normală; peste tot se observă spiritul de ordine și de muncă la toate organele reuniunii;

b) postul de cassar și peste tot purtarea socotelilor se află în mâna unei puteri chemate și esacte, care totodată e și funcționar al *Bistrițanei*;

c) conducerea în direcțiune și controlă în comitetul de revisiune e depusă în mâinile inteligenței române din Bistrița. Aci observ însă, că majoritatea membrilor din direcțiune e luată din sinul poporului român din Bistrița;

d) reuniunea a plătit în decursul anului 1900 drept competență statutară după 9 răposăți 1010 coroane, implinindu-și astfel scopul ei binefăcător. Aci observ, că dela înființarea reuniunii până la adunarea generală, s'a plătit competența statutară după 34 răposăți. Și mai observ, că pentru poporul român din Bistrița această reuniune corespunde la o necesitate foarte simțită. Nu se poate îndeajuns recomanda *înființarea acestor fel de reuniuni pretutindenea printre Români*, căci sânt menite a ușura familiile române chiar în casurile cele mai grele, în casuri de răposări;

e) averea societății face cu finea anului 1900, după acoperirea tuturor sarcinilor statutare, în bani gata depuși la *Bistrițana* 4312 cor. 49 bani.

5. Din conținutul statutelor relevez următoarele:

a) taxa de înscriere e 2 cor. 52 bani pentru totdeauna;

b) de fiecare cas de răposare se plătește o taxă de 52 bani;

c) suma maximală a solvirilor face 160 casuri à 52 bani = 83 cor. 20 bani;

d) ajutorul minimal ce se dă după înscriere face 100 coroane;

e) ajutorul maximal după 160 solviri face 200 cor. De aci se vede, că astfel de reuniuni numai în folosul membrilor pot să fie;

f) la facerea acestor statute a servit de basă cele din Bistrița și cele din Deva, și mai ales au servit de basă experiențele de perplexitate financiară, făcute la unele reuniuni existente și pățite. Această perplexitate constă în aceea, că din numărul total al membrilor, după solvire de 160 casuri de moarte, era un număr considerabil în pasivitate deplină, adică nici nu mai plătia, căci după statute nu era obligat, dar' nici nu eșia din reuniune, căci era în vieță. Acest inconvenient s'a încunjurat astfel, că în statute s'a luat măsura, că locul aceluia cari au plătit 160 casuri de moarte, se consideră de vacant și în locul lor, se pot primi membri noi plătitori.

6. Dela încheierea socotelilor încoace intrând binișor sumele restante după mai mulți răposăți, averea reuniunii române de înmormântare din Bistrița astăzi trece peste 5000 coroane, ceea ce dovedește că reuniunea se află în stare de prosperare și înflorire. Exemplare din statute, la dorință se dau bucuos.

Gabius.

Dela „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiu“.

Curs de altoit pomi.

Ne luăm voe a vesti pe stimabili membri ai reuniunii noastre agricole, că subscrisul comitet central va ținê *Duminecă, la 11/24 Martie n.* în comuna *Săsciori* un *curs de altoit pomi*.

Cum din acest prilej, pe lângă că se vor da folositoare povețe teoretice și practice din altoirea și ceialaltă cultură a pomilor, dar' se vor tracta și alte chestiuni de interes general economic — ne permitem a invita la această lu-

orare pe membrii și binevoitorii reuniunii noastre.

Sibiiu, 17 Martie n. 1901.

Comitetul central al *Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului*.

Dem. Comșa, pres. V. Tordășianu, secretar.

Mormintele marilor nostri dela anul 1848.

De Silvestru Moldovan.

(Urmare).

Andreiu bar. de Șaguna.

Rari nantes... În vieța popoarelor se ivesc mai rar bărbați providențiali, ale căror concepții și alcătuiți străbat secolii de-arindul, punând basă progresului și fericirii poporului, din care parte au făcut...

Mari la fapte, ei sânt uriașii reali ai legendelor, cari ne pun în uimire cu plămuiturile lor și figurile lor mărețe respect și venerațiune ne însufă...

Un astfel de bărbat, uriaș, gigant în adevăratul înțeles al cuvântului, a fost în sinul poporului românesc arhiepiscopul și metropolitul *Andreiu bar. de Șaguna*.

Umbră măreață... În fața vecinicului tău locaș, înaintea ochilor nostri sufletești apar în șir lung luptele tale pentru națiune și biserică, faptele tale vrednice și uriașele alcătuiți, cari moștenire le-ai lăsat bisericii și poporului tău. E lung șirul acestora, e lung, pare a fi nesfârșit, cum nesfârșită și fără margini a fost iubirea ta de neam și rodnică ta activitate pe toate terenele vieții publice, începând dela sosirea ta în Ardeal, ca vicar și până la moarte.

Când ai venit, ca un apostol depărtat, ai aflat o biserică slabă și desorganizată — era biserica ta —; tu ai ridicat-o la vechea ei mărire, alătura cu celelalte biserici din patrie.

Când ai venit, ai aflat un popor încă purtând cătușele iobăgiei, un popor apăsător de soarte și puțin înaintat — era poporul românesc —; prin uriașa ta conlucrare tu l-ai ridicat și ai ajuns să vezi cu ochii avântul lui spre înaintare.

O scurtă vieță pămentească ți-s'a dat să ai, dar' în această vieță tu singur ai creat atâtea făpturi mari și neperitoare, câte poate nu ar fi fost în stare să le creeze generații întregi de oameni.

Umbră măreață... În fața mormentu'ui tău, cuprinși de adâncă venerațiune pentru memoria ta, îți aducem prinos ce avem mai prețios în inimile noastre: *recunoștință vecinică*.

Șaguna a murit la 1873 și a fost înmormântat, conform dorinței sale, în comuna *Rășinari*. Mormentu' se află lângă biserica cea mare din Rășinari. Consistorul arhiepiscopescan l-a ridicat o frumoasă criptă, pe fronspicul căreia este următoarea inscripție:

Arhiepiscopului și Metropolitului

Marelui **ANDREIU**.

Născut în 20 Decembrie 1808.

Mort în 16 Iunie 1873.

Archidieceasa în eternă recunoștință.

MDCCLXXVII.

Nicolae Vlăduț.

Erou al anilor 1848—9, bărbat fruntaș, stăpânit de-o mare iubire de neam și de curaj nelufrant, *Nicolae Vlăduț* și-a câștigat merite neperitoare cu sabia în mână, pe câmpul de război.

Preot și erou, el se aseamănă soților sei de luptă, preoților Balint și Groza dela Rovina.

La 1848 Vlăduț era preot gr.-cat. în Bogata-de-Murș. Cu ocaziunea înființării celor 15 prefecturi românești în Ardeal, Vlăduț a fost numit prefect pe Câmpie. Neputându-se susține la țeară din lipsa de arme, s'a refugiat împreună cu alți luptători ai noștri în Munții-Apuseni.

Aici a luat parte activă la toate luptele mari ce le-au avut Românii cu năvălitorii Maghiari, anume cu Hatvany, cu Kemény și la încercarea de despresurare a fortăreței Alba-Iuliei.

La acest important act militar al Românilor din munți, Vlăduț a comandat aripa dreaptă, la Partoș, ear' în alte lupte el a comandat detașamente de legionari în cele mai espuse poziții, dovedind vitejie și curaj uimitor.

Cu deosebire a escelat Vlăduț la prima năvălire a lui Hatvany la Abrud, când prin un atac bine chibzuit și prin curajul seu personal a decis lupta în favorul Românilor. Acest merit i-se recunoaște lui Vlăduț și în raportul lui Iancu, în care făcându-se descripția înfrângerii lui Hatvany, se zice:

„Intre toți s'a distins mai virtos tribunul Andreica și preotul Groza; dar' onoarea zilei se cuvine mai mult decât la toți ceilalți prefectului Vlăduț, care a decis totul.

După depunerea armelor, Vlăduț s'a reîntors la parochia sa, în Bogata, unde a servit la altarul Domnului până la moarte. E înmormântat în locul altarului bisericii vechi, alături de mormintele antecesorilor sei.

Monument nu are.

PARTEA ECONOMICA.

Prelegeri economice.

(Urmare).

Trecând la creșterea specială a vitelor, am arătat ce semne deosebite trebuie să aibă taurii și vacile bune de prăsilă. Am arătat cum trebuie îngrijite și nutrite vacile cu vițel în foale; am arătat, că nu trebuie nutrite cu nutreț

râu, muced, inoroit sau altcum strioat; am arătat, că nu trebuie lăsate să rînească să sară peste obiecte mai înalte, sau să se adape cu apă prea rece, căci în asemenea cazuri pot să lapede vițelul.

Am arătat mai departe ce semne deosebite au vacile când se gată să fete, și anume: cum se gropănesc la coadă, cum prihodul (părțile genitale) se sloboade tot mai în jos, ear' ugerul cum se tot îndeasă pe încetul cu lapte. Am arătat, că vacile când se gată să fete trebuie păzite mai deaproape, fiindcă unele răcnesc de durere, ear' cealalte, cari mai sînt cu ele în grajd se pot trage ca să omoare vițelul fătat.

Am arătat, că vițelul fătat ar trebui lăsat timp de două săptămâni tot lângă mamă-sa, ca să sugă de câte-ori vrea, că dacă nu se poate face acoasta din oare-care cauză, ar trebui ca în timpul acela să se lăpteze pe zi și noapte de câte 4—5 ori; am arătat, că corasta aceea, ce o sugă vițelul la început e de mare însemnătate pentru el, fiindcă cum e cam sărată îi curăță mațele de balegile rășinoase, cari s'au grămădit în ele pe timpul cât a stat în foalele vacii. Am arătat, cât de tare greșesc economii aceia, cari lasă să sugă vițelii la început de tot rar, cum se pot îmbolnăvi de ușor, dacă sug odată prea mult ș. a.

Am arătat, că și în privința timpului de supt al vițelilor, greșesc cei mai mulți din economii noștri; am arătat, că un vițel dela vacile cele albe, nu trebuie lăsat să sugă mai mult ca 3—4 luni, ear' dela cele țercate sînt deajuns și numai două luni, adecă după-cum prescrie și regula economică: că fiecare animal să se lase la supt atâtea luni, câți ani îi trebuie până-când crește deplin.

Am arătat, că la vițel în anul dintăiu nu trebuie să le dăm prea multă iarbă sau nutreț mare în paiu, căci în asemenea cazuri fac așa numitul „foale de paie“, care le trage spinarea către pământ și rămân încovoiați de spinare, afară de aceasta, de prea multă iarbă umedă și rea se mai pot și călbeji; am arătat, că cel mai bun nutreț pentru vițel în anul prim este fânul cel vechiu cosit la timp, de prin lunci și grădini; că vițelii nu trebuie întărcați dintr'odată,

ci treptat, adecă lăsându-se să sugă tot mai rar, la câte două trei zile odată, până-când își uită cu totul de supt; că junincile când fată dintăiu, se cam gădile, de aceea trebuie mulșe de către oameni crescuți, cari au îndemânarea și tăria de lipsă în mâni, că se poate face din ele vaci bune de lapte, de oare ce și ele: „precum se învață la tinerețe, așa se poartă și la bătrânețe“.

Am arătat mai departe, cum ar trebui să se urmeze la mulș: că ar trebui să se mulgă cu amândouă mânilor, apucând o țigă de dinainte și alta din dindăr, dar' nu cari stau în rînd, ci una dintr'un rînd, ear' cealaltă din celalalt; că mulșul ar trebui să se facă cât mai repede; că aceia, cari au mai multe vaci de mulș, ar pute aplica un scaun cu un picior, care se încinge peste șezut și care cu cele două picioare, care în economiile mai mari se folosește cu bun succes și pe care și-l poate face fiecare econom dintr'o scândură ceva mai lată.

Am arătat, că cum s'ar pute chi-vernisi mai bine laptele mulș, ca și economii, cari nu sînt aproape de orașe să poată ave un folos mai mare din acela, cum s'ar putea strînge mai multă smântână și cum s'ar pute închea mai bine laptele; am arătat, că în economiile mai mari s'au născocit atâtea mașini pentru alegerea untului și închegarea laptelui, încât în unele se poate estrage chiar un fel de chiag (prav), care amestecat apoi cu apă ceva mai caldă, dă un lapte ca și cel mulș dela vaci.

Am arătat, că o parte din economii noștri s'au îngrijit până acum mai mult pentru ei, făcându-și case frumoase și luminoase; pe viitor însă, va trebui, ca și pentru vite să facem niște grajduri mai bune și mni sănătoase și să nu le mai ținem tot în de cele strimte, umede și întunecoase, cari, după-cum s'a constatat, au o înrîurintă foarte însemnată asupra creșterii și dezvoltării lor.

Am arătat, că cum ar trebui nutrite vitele cornute pe timpul de iarnă, ca să nu slăbească; că pentru-ce slăbesc așa tare vitele la unii economii, cari nu le îngrijesc cum se cade, cari le dau nutreț râu, mare în paiu, care nu conține în sine nici o putere nutritoare.

Iancu și Vasvári.

— Lupta dela Fântănele. — O tradiție despre Iancu. —

Vitejia românească la 1848/9 mai frumos a strălucit în *Munții-Apuseni*, în patria lui *Horia*. Voinicii Moți au știut se și apere cu bărbăție vetrele strămoșești de încălcarea dușmanilor și ori-câte opintiri au făcut oștirile maghiare, ca să i supuie, acesti fii ai munților nu și-au plecat capul înaintea organcei maghiare. Această rezistență vitejească a făcut pe *Bem*, comandantul oștirilor ungurești din Ardeal să și peardă răbdarea. A decis deci să împresoare munții de toate părțile, dislocând trupe pe la trecătorile mai însemnate jur împrejur, de către Huedin, Turda, Alba-Iulia și Zarand. Planul era, ca trupele dislocate să înainteze în munți cu încetul, pas de pas și după posibilitate cam în același timp, apoi să se întâlnească deodată în creerii munților, la Câmpeni, Vidra și la Albac și astfel să nimicească și să supuie pe Moți. Și-au pus de gând voluntirii maghiari să caute pe *Iancu*

în vizuină, dar' scump au plătit încercarea aceasta.

Era pe la mijlocul verii a anului 1849, când *Bem* a declarat generalilor *Forró* și *baron Kemény*, că față de Moți „a încetat ori-ce cruțare și grație“ și i-a însărcinat să eșecute planul de impresurare de către *Zarand* și *A.-Iulia*.

Pe *Someșuri*, de către *Huedin* și *Calata* a venit o oștire din Ungaria, sub comanda majorului *Buzgó*. Sufletul acestei oștiri însă era *Vasvári*, cunoscutul tiner entusiast și talentat. El și-a înrolat o trupă de feciori din Ungaria și a numit-o „legiunea *Bocskay*“. Cu aceasta a venit pe la *Orade* în *Ardeal*, avînd scopul să străbată în munți. În primele zile ale lui *Iulie*, *Vasvári* se afla cu trupa sa în *Huedin*, de unde, însoțit de câțiva gardiști și alte trupe auxiliare a plecat să cucerească munții. Trupa lui număra 3000 de oameni și avea 5 tunuri.

Năvălitorii au străbătut până dinsus de *Mărișel*, la muntele *Fântănele*, cel mai

suav și mai încântător loc din ținuturile de pe *Someș*.

Aici le-a eșit în cale, trimis de *Iancu*, viteazul tribun *Nicolae Corcheș*, din *Câmpeni* și în o luptă crâncenă i-a sfărmat cu desăvirșire, încât abia au scăpat câțiva cu viața. *Vasvári* încă și-a aflat moartea aici, lovit de lăncerul *Todor Gavrilă*.

Lupta dela Fântănele a fost descrisă de însuși eroul ei, tribunul *Corcheș*, dar' descrierea a rămas ca manuscris și a fost publicată târziu. După moartea lui *Corcheș* manuscrisul a ajuns în mânilor unui scriitor maghiar, care l-a publicat în traducere ungurească în foaia „*Bánffy Hunyad*“, de unde l-a reprodus „*Egyetértés*“ la 1885.

Eată cum descrie *Corcheș* lupta dela Fântănele:

„Era în ziua de 21 sau 22 *Iunie* și *Albăcenii* necurmat vesteau, că trupa dușmană maghiară a sosit la *Riul-Calatei*, unde neîncetat trebuind a se lupta cu ea, cereau dela *Iancu* ajutor și munițiuni. *Iancu* de câteva-ori le-a refuzat cererea, cugeând că spun nea-

Trecând la creșterea cailor, am arătat, că până-când nu se vor prevedea toate comunele cu armăsari și iepe de un soi mai bun, până-când iepele vor fi silite a se mânzi tot cu niște cotoci de mânzi de câte un an doi, necrescuți și nedevoltați deplin, după-cum se mai întâmplă aceasta și acum în unele comune din comitatul nostru: până atunci nu poate fi vorba de o înaintare în creșterea cailor.

Am arătat, că ce sume frumoase de bani, s'ar putea câștiga pe fiecare an, dacă economii noștri ar ține și crește niște cai mai mari și mai frumoși, după-cum fac și alți conlocuitori din țeara noastră; am arătat cum ar trebui nutriți și crescuți mânzii până sunt mici și cum ar trebui nutriți și îngrijiți caii cei mari.

În trăsuri generale, acesta a fost subiectul primei mele prelegeri economice, care a durat câte o oră și mai bine. Ascultătorii primei prelegeri erau apoi de regulă tot atâția apostoli, cari propoveduiau și celorlalți economi din comună, că zău și pentru creșterea și ținerea vitelor se mai recer în ziua de astăzi unele cunoștințe deosebite, cunoștințe, pe cari dacă economul nu le știe, de multe-ori mai mult strică decât di-rege în economie.

(Va urma).

Prăsirea galițelor.

Specialitățile rațelor. Rața cu coada de rândunea cercetează iarna în societatea rațelor sălbatice lacurile și mocirlele și se poate îmblânzi foarte ușor.

În America-de-nord trăește în stoluri mari pe lângă râuri. În Europa se află mai cu seamă în Olandia, Germania, Franța și Britania. Ea e sprintenă, vioaie și timidă; are grumazi lungureți, trup bine format și coadă lungă. Culoarea penelor e schimbătoare. După schimbarea penelor capul rățoiului devine brun-întunecat, partea inferioară a grumazilor, precum și partea dindărăt a trupului albă. Coadă este deasupra neagră, spatele are fâșii negre și sure; penele umărului sunt negre, penele cele lungi sunt ascuțite și negre, cu margini

galbine-deschise; penele cele ascuțite din aripi sunt sure-întunecate, la coadă sunt două pene ascuțite și negre, celelalte sunt cu margine brune albe. Ciocul e negru și picioarele brune.

Carnea acestei rațe e foarte gustoasă.

Rața de Duncre este aproape de două-ori așa de mare, ca rața sălbatică comună. Partea superioară a capului, ciocul și ochii sunt negri, partea inferioară a grumazului este pe ambele părți de un verde-deschis, partea cealaltă a capului, precum și grumazul, pieptul, spatele și umărul sunt albe; partea superioară a pieptului, precum și coada este neagră. Unele pene sunt mai lungi și crețe.

Rața aceasta are o greutate de 2 chlgr. E ase arată în număr mare în lunile Iunie și Iulie în nordul Scoției pe malul mării. Ouă numai câte 5—6 ouă verzi palide. Cuibul și-l construiește pe marginea mării din plante de mare, cuprându-l apoi cu pene fine smulse din trupul ei. Fulgii acestia sunt foarte ușori și elastici, formând un articol principal de comerț în acele părți. La construirea cuibului dă și rățoiul ajutor, eară rața, când părăsește cuibul, spre a-și căuta nutreț, își acopere ouăle sale cu fulgi. De multe-ori se află și două rațe ouătoare într'un cuib, trăind în cea mai strînsă pace și amonie. Fulgii aflători în cuib cântăresc până la $\frac{1}{2}$ chlgr. Este de observat, că fulgii din cuib sunt mai elastici ca cei picați din trup; pentru asta este și oprit a omori o atare rață în Norvegia.

Rața de Carolina este o pasere foarte frumoasă, având între toate speciile de rațe penele cele mai frumoase. Ciocul ei e roșu, cu margini negre, o linie neagră se trage dintre nări până la capătul ciocului încovoiat. Ochii sunt roșii, fruntea, tîmpla și moțul atîrnător este verde-bronzat, o fâșie albă merge dela partea superioară, până la ochi, și alta dela ochi înainte. Fruntea e roșie purpurie. Fața și laturile grumazilor sunt de culoare violetă, gura e albă, pieptul violet-întunecat, spatele brun, umărul negrii, picioarele portocalii. Unghiile picioarelor sunt încovoiate și tari.

Rața aceasta trăește mai cu seamă în America-de-nord.

Rața mandarină seamănă foarte tare cu cea de Carolină și trăește mai cu seamă în China și Japonia.

Reghianul.

Paralisia la vaci.

Se întâmplă câte-odată, de vacile cari sunt aproape de fătat sau curînd după fătare, punîndu-se jos, nu se mai pot scula. Boala aceasta se naște de obicei dintr'odată noaptea. Când merge omul dimineata, să le dea nutreț, vede, că vaca nu se scoală și ori-ce încercare, de-a o scula e zădarnică. Dacă îi punem însă nutrețul jos îl mîncă cu poftă.

Să nu cumva să creadă economul că e o boală trecătoare, căci în cazul acesta vaca se prăpădește mai totdeauna, ivindu-se după puține zile o paralisie (întepenire) totală, al cărei presemn a fost neputința sculării. De multe-ori însă succede scaparea vitei, dacă încercăm să o ridicăm în sus cu ajutorul unor saci sau unor funii înfășurate pe sub foale și piept. Dacă isbutesc 6—8 inși să o ridice în sus și să o țină astfel 5—10 minute în picioare, vacă de regulă își vine în fire. Rău stă lucrul, dacă vacile nu mai fac de loc încercări să stea pe picioarele dinapoi. În cazul acesta trebuie chemat cât mai curînd veterinarul, care va ave să constate, nu cumva e vorba de o frîntură de șolduri sau de lighian. În cazul acesta trebuie belită vita.

Văzînd, că vita se ține câteva minute pe picioare, îi frecăm bine picioarele cu rachie sau cu spirt de camfor. Obosindu-se vaca, îi așternem multe paie și o lăsăm încetinel pe ele, trebuie însă sculată de mai multe-ori în decursul zilei.

În casuri favorabile observăm după fiecare sculare o îmbunătățire și după câteva zile se poate scula vaca ajutându-o numai puțin.

evăr, dar' eu intervenind am luat cu mine 300 gardiști aleși dintre cei mai viteji, am încărcat pe doi cai munițiunea și în seara de 20 Iunie am ajuns la locul, pe care poporul îl numește *Stănișoara*.

»La Stănișoara îndată-ce am sosit am trimis curieri după căpitanii dela Măgură și dela Mărișel, cari venind m'au informat despre locul unde se află inamicul. Și în adevăr din direcțiunea care mi-au arătat-o se vedea înălțîndu-se nori de fum spre cer.

»Am dat ordinele convenite. Am trimis spioni în toate părțile. Dimineata eram pozitiv informat că Ungurii înaintează spre noi, avînd de gând să pătrună la Cămpeni.

»Ne-am așezat în muntele *Fântănele* și mi-am împărțit trupa în patru părți. Am poruncit căpitanului dela Mărișel ca să împresoare corpul de armată al Ungurilor și să-l atace; pe căpitanul dela Măgura l-am pus în aripa dreaptă și pe gardiștii mei i-am pus față în față cu lăncerii Albăceni, acoperind și aripa stîngă.

»Astfel formasem un cerc împrejurul luncei din creasta muntelui. În curînd am auzit împușcături. Ungurii înaintau tot împușcînd, deși nu vedeau nimic înaintea lor. Sub pedeapsă de moarte am oprit gardiștilor mei, ca să împuște. Trupa mea era în cea mai mare liniște.

»Corpul de armată maghiar pășind pe câmpul deschis și neîntîmpinînd greutăți se simțea a fi în cea mai mare siguritate; au făcut focuri și își găteau de ale mîncării.

»În acest moment am dat semnalul de atac. Deodată se aud împușcături din căteși patru părțile. Soldații maghiari sar în picioare, vin în confușiune, din toate părțile sunau împușcăturile și la fiecare împușcătură se stîngea o vieată de om.

»Muscali! Muscali! — strigau Ungurii din toate părțile.

»A dona zi de dimineată lupta tot mai curgea. S'a întîmplat însă ca dimineata să se lase o negură deasă, încît om pe om nu se vedea. Ungurii împușcau în aer.

»Dar' noi cari cunoșteam natura negurii ne-am culcat la pămînt și putînd vedea prin negură picioarele soldaților dusmanului nostru, trăgeam la sigur. Am făcut mulți prizonieri, am luat mai multe tunuri și pe deasupra am mai luat 100 boi.

»Oștirea maghiară s'a distrus. Fiecare fugea încotro vedea. Căile erau rele și fiind ocupate de noi, nimenea n'a putut scăpa.

»Așa a căzut și Vasvári, un toporaș i-a stat în cale, l'a lovit în cap cu toporul și i-a sfărîmat capul.*)

În descrierea aceasta este o singură greșală, anume e greșit datul. Lupta dela Fântănele nu s'a întîmplat în 21 sau în 22 Iunie căl. vechiu, ci în 24 Iunie vechiu, sau mai corect s'a început în noaptea dintre 23 și 24 Iunie și s'a continuat în dimineața zilei de 24, care era o zi de Vineri, sîrbătoarea nașterii Sf. Ioan Botezătorului.

*) Vezi: *Toponimia în Munții Apuseni* (în Rotacismul la Moți și Istrieni) de T. Frâncu și G. Camăraș. București 1886, la *Fântănele*.

Societăți de asigurare pentru vite.

(Urmare).

§. 13.

În cîasul, cînd proprietarul vitei a observat, că vita îi este în primejdie, fie din cauza unei boale, fie altminterlea, va încunoștiința despre aceasta pe președintele. În timpul, ce-l va statori comisiunea, va duce vita, intru-cît îngăduie starea ei, la veterinar.

§. 14.

Dacă vita vre-unui membru se primejduiește din vina păstorilor comunali, trebuie să intervină societatea, nu proprietarul, la autoritatea politică comunală pentru despăgubire în sensul contractului încheiat între aceasta și păstori.

§. 15.

Vînzînd societatea pentru tăiere sau tăind însași o vită devenită în sensul §-lui 10 proprietatea sa, toți membrii societății sînt obligați a cumpăra carne într-o cantitate potrivită stării lor materiale, eară președintele societății va întrevîni la primăria comunală, ca aceasta să oprească pe măcelarii comunali dela facerea și vînzarea de carne, pînă va trece carnea pusă în vînzare de societate.

§. 16.

Membrii comisiunii pentru constatarea casurilor și a prețuirii vitei se vor peronda, ear' cu întocmirea perondării se însărocoinează președintele.

Administrarea.

§. 17.

Societatea alege prin votare secretă cu majoritatea de voturi a membrilor prezenți pe dirigătorii sei, și anume: un președinte, un cassar, un controlor, un secretar (actuar) și o comisiune compusă din 6 membri, pentru de-a constata și prețul paguba, ce a suferit-o un membru.

§. 18.

Președintele reprezintă societatea înafară față de autorități și privați. El conduce desbaterile în adunarea generală, căreia îi face raport despre starea

societății și subscrie ori-ce act ășit dela societate.

Cassarul poartă în scris socotelile societății. El nu poate scoate din cassa societății nici o sumă fără avisul preșidentului.

Controlorul, dimpreună cu președintele, supraveghează manipularea averii societății. El încă subscrie ori-ce act dela cassa societății.

Secretarul redactează procesele verbale ale adunării generale și ale comisiunii de prețuire. El îngrijește și de archiva societății. Ca secretar poate funcționa și un nemembru.

Comisiunea de constatare și prețuire va săvîrși lucrarea ei făcînd totdeauna și un proces verbal despre cele constatate și prețuite.

Funcționarii se aleg pe un an, pot fi însă și realeși.

§. 19.

Funcționarii societății își fac slujba fără plată. Cînd va dispune societatea de un capital mai mare, adunarea generală poate vota cassarului și secretarului, cari sînt mai încărcăți cu lucru, câte o remunerațiune potrivită.

Membrii comisiunii încă își îndeplinesc officul lor în mod gratuit, numai cînd vor trebui să ese afară din comună vor primi câte o coroană onorar la zi.

§. 20.

Societatea e convocată prin președintele ei în tot anul cel puțin odată în adunare generală. Adunarea generală își ține ședința sa ordinară în luna Ianuarie a fiecărui an. Membrii trebuie avisați cu cel puțin 8 zile înainte de terminul convocării.

§. 21.

În cas de divergență, societatea hotărăște primăria comunală locală de for judecătoresc. În contra sentenței acestia nu se poate apela.

§. 22.

Anul de gestiune e cel solar (din 1 Ian. — 31 Dec).

§. 23.

Membrul, care repăsește, o îndatorat să-și plătească taxa întreagă pe anul, în care se întemplă repășirea. Din sumele plătite nu are drept să ceară nimio înapoi.

§. 24.

Cînd numărul membrilor societății va scăde pînă la 3, societatea se poate disolva. În cazul acesta 40% din averea societății se vor pune la dispoziția bisericilor gr-or. și gr-cat. din comună pentru scopuri școlare, ear' restul de 60% se va împărți în părți egale între cei trei membri rămași. (Va urma).

Pomi roși de iepuri.

N'a prea trecut toamnă ori iarnă, în care să nu fi atras luarea aminte a economilor asupra primejduirii, la care sînt espuși pomii mai tineri prin aceea, că mai ales iepurii le rod coaja, arătînd și mijloacele de apărare. Cu toate acestea ni-se întemplă des, mai cu seamă după ninsori mai mari, să vedem pomii cu coaja roasă. Dacă e roasă coaja jur împrejurul pomului, acesta e perdat, pentru-că suc (măzga), care curge pe sub coajă, nu mai poate trece dela locul acela în sus. În cazul acesta nu ne rămîne alt-ceva de făcut, fără să scoatem pomul, menit să se prăpădească, și să-l înlocuim cu altul. Rămînînd însă o parte a coajei întreagă, așa că suc se poată circula cel puțin pe la un loc în sus și în jos, ne apucăm numai decît de leuirea ranei. În scopul acesta luăm lut, balegă de vacă și peri de vițel, frămîntăm toate acestea bine la olaltă și ungem cu aluatul acesta cît mai gros locul rănit. Înainte de asta însă rețezăm marginile coajei de-a curmezișul cu un cuțit bine ascuțit. Pe deasupra legăm strîns cu o bucată de pânză. — La felul acesta de rane nu e bună păcura, ci din contră, amestecătura, cu care am înfășurat locul jupuit, trebuie ținută tot jilavă.

torul. Ziua aceasta corăspunde la 6 Iulie cîl. nou.

Acest dat îl are și dl Ios. Sterca Șulufiu în studiul seu despre Iancu și Vasvári, publicat în „Transilvania” dela 1897 (nr: 2), dar' se mai confirmă și din mărturisirea unui Top, cum se vede din-cele-ce urmează.

(Va urma).

Silrestru Moldovan.

NĂCAZUL.

— Legendă din popor. —

Pe vremea cînd Dumnezeu și cu Sf. Petru călătoriau pe pămînt și ascultau cu dragoste și cu milă păsurile făpturilor lui, cînd vadeau vremilor celor bune n'ajunsesese măcar nici pe la sfertul ei — s'au întîlnit în drum cu Năcazul, care ședea mai la o margine și se bocea amaric de par'că 'și-se rupea inima de jale auzindu-l.

— De ce plîngi și te vîicărești așa? 'l-a întrebat Sfîntul Dumnezeu.

— Cum să nu plîng, Doamne, — a zis Năcazul mai ostiîndu-și arțagul dela inimă, — căci tuturor făpturilor tale le-ai dat câte un rost în lumea asta, numai pe mine m'ai lăsat să rătăcesc așa uitat și năcăjit fără chip de a ști unde să-mi pun și eu capul.

A ascultat Dumnezeu cît a ascultat jălania Năcazului, dar' par'că tot nu-i venia bine cînd se gândia că trebuie să-l dea cuiva; c'apoi doar' nu de giaba îl lăsase Dumnezeu să fie al nimărui. Mai tîrziu, ce s'a sfătuit Dumnezeu și cu Sf. Petru, — să dea năcazul să fie al petrilor, — dar' cum ajunse Năcazul lângă petri, petriile s'au și făcut în mii de fărîme.

— Să-l dăm atunci, Doamne, lemnelor ăstora de lângă noi, — zise Sf. Petru, însă cum ajunse Năcazul de lemne, lemnene toate s'au prefăcut în mii de țîndări de nu le mai știai nici urma. Tocmai atunci trecea pe drum un om cu carul cu boi.

— Doamne, să măi facem o cercare, să dăm năcazul omului ăstuia care trece acum pe lângă noi, — zise Sf. Petru. Cum zise așa se și făcu. Năcazul s'a dus la om, s'a împrietenit cu dînsul, și de-atunci și pînă în ziua de azi, năcazul e cel mai bun prieten al nostru de care n'am scăpat și n'om scăpa nici-odată.

N. Teodorescu.

„Albina”.

Gârlici-Costanța.

A scrintit-o rău.

A scrintit-o rău, dar' rău,
De mai rău nici nu se poate.
Și-a căzut pe capul meu
Câte rele 'n lume toate.
Așa se tînguia Țiganul
Și se bocea de el sormanul,
Încât lumea ce-l vedea
Sta pe loc și se mira,
Dar' nime nu-l întreba

Raport*)

despre a XI-a expoziție de vite, aranjată de Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiului, la 4 Noembrie n. 1900, în opidul Mercurea

Onorat comitet central!

La 4 Noembrie a. c. s'a ținut la Mercurea a XI-a expoziție de vite, aranjată de Reuniunea rom. agricolă, în fruntea căreia aveți onoare a sta, și ea a fost un fericit prilej pentru a vă dovedi, că străduințele și stăruințele d-voastre, congruente cu spiritul propășitor al timpului, n'au rămas fără rezultat, ci din contră îmbrățișarea acelor stăruințe de către poporul nostru, s'întinde în cercuri tot mai mari. Pe când într'un trecut nu prea îndepărtat, la expozițiile de frunte, aranjate de d-voastră, se vedeau espuse vite de soiul nostru inferior ardelenesc cam 30—50% și numai 50—60% de soiul străin, curat ori încrucișat, — la expoziția aceasta procentul vitelor de rassa mai bună, Pinzgau sau corcitură, a fost peste 90%, iar a celor de soiul alb, indigen, a coborât sub 10%. O dovadă aceasta, că stăruințele d-voastre neobosite întru îmbunătățirea soiului de vite, au străbătut tot mai multe inimi, și și dacă în realitate prin comune nu e același raport între %-ul indigen și de soiul mai bun, expoziția dela Mercurea a dovedit că oamenii au cel puțin convingerea, că rassa albă e inferioară, și în urmarea acestei convingeri nici nu se mai prezintă la expoziție cu rassa asta, ținând fiecare, că cu rassa aceasta inferioară nu va putea încasa laudele. Și deocamdată e destul, ba e mult, și acest sentiment. În virtutea lui tot mai mulți proprietari, venindu-le rindul să-și vândă o vită și să-și iee în locu-i alta mai tinără, se vor nisul a-și procura și ei vită nouă de rassa, și așa dorita d-voastre îmbunătățire a vitelor, se urmează mereu.

La expoziția din Mercurea au fost admise, ca și în trecut, numai vite cor-

*) Abia acum ni-se prezintă raportul acesta îl publicăm însă, deși întârziat, fiindcă aruncă o lumină foarte favorabilă asupra dezvoltării economiei de vite din ținutul Sibiiului.

nute, și anume din comunele Mercurea Poiana, Rod, Dobârca, Apoldul-de-sus, Apoldul-de-jos, Ludoș, Gârbova, Reciu și Cârpeniș, — dintre care ceste din urmă trei, nu au participat cu vite la expoziție. (Va urma).

SFATURI.

Contra colicei (inimă rea) ajută mult legături calde aplicate pe foale și reînnoite tot la 15 minute, când încep a se răci. În scopul acesta luăm o cârpă de in sau de bumbac, o muie în apă ferbinte — nu clocotindă — o scoatem de acolo și o stoarcem între două cope-minte de oale, o învălim într'o bucată de flanel sau postav și o așezăm pe pânțe. Încetând durerile, luăm legătura, sbicim corpul și stăm încă câțva timp în pat.

Asupra bătăii de inimă influențează apa cu zahăr și zama de alămăie în mod foarte calmant. 1—2 păhare din această limonadă produc în cele mai multe cazuri rezultatul dorit.

Parii (haracii) din viie trebuie lăsați totdeauna ceva mai lungi ca de obicei, pentru că după o folosire de câțiva ani tăind partea putrezită în pământ să-și putem folosi în odată.

Mucegaiul de pe cârnați se depărtează ușor, dacă turnăm într'o farfurie (blicișel, tileriu) apă peste sare măruntă până căpătăm un cir grosior. Ungând cârnații cu cirul acesta, mucegaiul se perde și dacă îl lăsăm pe ei nici că se mai face altul.

Contra degerăturilor pe mâni și picioare. Locurile degerate trebuie spălate vara și toamna de multe ori cu spirt de camfor, ori cu uleiul de peatră amestecat cu spirt, ori apoi tinctură de cantari sau le ungem cu tinctură de iod. Iarna, când se aprind de nou, le ungem cu uleiul de măsari, pomadă de ichtiol sau colodiu.

Știri economice.

Din espusele ministrului de agricultură, rostit cu ocaziunea desbaterii bugetului pentru acest resort, scoatem următoarele date: Ministrul constată că avântul ce a luat cultura frăgarilor și vermilor de mătășă în Ungaria este a se mulțumi dlui Paul Bezerey, care cu rară însuflețire și fără nici o plată lucră pentru înflorirea acestui ram economic de mare importanță pentru agricultori. Despre școalele de agricultură spune, că în ele nu cresc domni, ci agricultori conștii de chemarea lor. Ministrul a statorit ca în 19 institute teologice și pedagogice să se țină conferențe economice din partea învățătorilor ambulanți. Astfel de cunoștințe își câștigă în fiecare an 1312 fiitori preoți și învățători. Învățătorii ambulanți au mai ținut în decursul iernii trecute în 476 comune 580 conferențe economice la 49.441 indivizi. Cursuri de iarnă s'au ținut 24 cu 6731 ascultători. Peste tot cursuri de iarnă s'au ținut 181 cu 16.471 participanți, cărora li s'au distribuit gratuit 177.556 cărți și broșuri. Afară de învățătorii ambulanți au mai ținut alți 572 învățători 3980 conferențe în 1540 comune la 318.487 ascultători.

Cursuri pentru industria de casă s'au ținut 145, la cari au participat 7754 indivizi; în 138 cursuri s'a propus confecționarea obiectelor de paie și papură (pălării, corfe, etc.), în 42 confecționarea periiilor și măturilor și în 28 a obiectelor agricole de prima necesitate din lemn.

În țeară sunt 54 însoțiri de ouă și 246 de lăptărit. Esportul de ouă, galițe, pene, etc. a adus în 1900 un venit de 71.967.967 cor. Esportul de galițe a întrecut pe cel de cereale. Esportul de lapte și unt a adus un venit de 12.399.025 cor.

Despre cassa de ajutorare a lucrătorilor agricoli spune, că și-a început lucrările la 7 Ianuarie a. c. Ea are 300 membri fondatori și a asigurat deja 500.000 indivizi.

Ministrul a înființat 852 biblioteci pe seama lucrătorilor și în 59 comitate birouri pentru angajarea de lucrători și servitori.

Sfeclele de zahăr în Ungaria. În 1897 erau 20 de fabrici de zahăr în Ungaria; 329 de mașini cu aburi, în care lucrau 11.000 de muncitori, prefăcând în zahăr 12.944.984 de quintale de sfeclă, cari au produs 2.030.455 de quintale zahăr. În 1888—1889 fuseseră lucrate în fabrici numai 3.896.871 de quintale. Cum vedem, în zece ani s'a împătrit producția. În 1898—1899 s'au lucrat 16.000.000 de quintale de sfeclă. În anul 1898—99. Ungaria a esportat 4.916.085 quintale de zahăr. Sfecla se cultivă pe 75.000 de hectare și majoritatea cultivatorilor sunt țărani. Cultura e mai dezvoltată în regiunea Dunării. În domeniul lui Nicolae Eszterházy se cultivă sfecla cu îngrășămintă alterând cu grâul. Se cultivă acolo 632 de hectare cu sfeclă și es la hectar 34.000 de chlgr. Câștigul brut la hectar e de 578 de cor. Săpatul de trei-ori costă 45 de cor. la hectar și scosul sfeclelor 18 bani quintalul metric de 100 de chlgr.

Ce-a pățit de se bocea.

Tot el se se liniștească

Începu să povestească

Lumei ce s'a adunat

Lucrul, cum i-s'a întemplat:

Oameni buni! o fată 'n casă

Fie ea cât de aleasă

Până-ce o vezi mireasă

Pêrul prin căciulă-ți iasă.

Dar' s'ă ai chiar două fete

Și s'ă bei când nu 'ți-e sete

Cum beau eu pe nemâncate

Apă am, dar' n'am bucate,

Atunci s'ă ved ce ați face,

V'ați boi și voi și pace.

Dar' v'ă rog puțin mai stați

Încă nu v'ă depărtați

S'ă v'ă spun dela început

Lucrul cum s'a petrecut:

Aveam două fete mari

Gândeai că s'ănt doi husari,

Erau mari și durdufi

Și la față tuciuurii,

De una iute m'am scăpat

C'am grăbit și-o-am măritat,

Cea mai mică 'mi-a rămas

Belea 'n casă și necaz.

Și cum? s'ă vedeți minune

C'o s'ă plângeți când voi spune,

Eu ca ori-ce om cuminte

Și ca ori-care părinte

M'am rugat la Dumnezeu

Crezând că nu este rău,

Dacă fata 'mi măritată

Îmi va face vre-o nepoată.

Ruga Domnului 'mi-a primit

Pofta 'mi-o a împlinit,

Dar' se vede c'a grăbit

C'a eșit lucrul scrintit,

Că 'n loc de hai măritată

A născut haia ce-i fată.

București, 18 Februarie 1901.

I. Căndea.

CRONICĂ.

Chirotoniri. Duminecă I. P. S. Sa Ioan Mețianu a chirotonit întru presbiter pe clericul estraord. Ioan Sângeorzan pentru parochia *Belini* (tractul Treiscaunelor) și întru diacon pe clericul estraord. Ioachim Ivan pentru parochia *Bărești* (tractul Iliei).

În amintirea iubiților răposați. Doamna *Neaga V. Iosof*, văduvă preoteasă în Tilișca, a dăruit fondului creat de *Reuniunea română de înmormântare din Sibiu* pentru un asil, suma de 2 cor. în amintirea răposatului său soț *Vasile Iosof*, fost paroch în Tilișca.

Planul de învățământ. Ministrul de instrucție a încunoștiințat consiliul școlar, că planul de învățământ va fi unitar și pentru școlile cu unul și pentru cele cu mai mulți învățători.

Bani falsi. Zilele acestea a întărit Curia sentința tablei regești, prin care Adam Mayer, P. Lux, D. Singer, P. Gergely și I. Galea au fost condamnați la temniță dela 2½ — 6 ani pentru fabricarea de florini și coroane false.

Tîrg bun. De mult nu s'a pomenit tîrg așa de corcetat ca cel dela Timișoara. Cai au fost mînați 17 mii, dintre cari peste o mie s'au cumpărat pentru armata engleză.

Ploaie de tină. Din Fiume se scrie: Azi dimineață erau coperișele caselor, ferestrele, stradele, corăbiile, arborii, florile, cu un cuvînt totul acoperite cu o pătură subțire de tină, ceea-ce a surprins pe Fiumani cu atât mai mult, că deoparte sînt încunjurați de Mare, de cealaltă parte de muntele stîncos Karst. Fenomenul se explică așa, că bătînd un vînt foarte mare de cătră sud-vest, acesta a adus cu sine năsip din Sahara și cenușă din Vesuv și Etna, care surprinsă de o ploaie chiar pe teritoriul Fiumei, a pricinuit minunea aceasta.

Asociațiunea pentru spriginirea învățăceilor și sodalilor români din Brașov, și-a ținut Duminecă după amiază adunarea generală în noul seu local din strada orfanilor nr. 4. A participat un număr destul de însemnat de membri. Sedința fu deschisă de dl președinte I. Socaciu, profesor, prin o cuvîntare potrivită momentului. D-*sa* arată scopul ce-l urmărește societatea și în cuvîntele puse la înțelesul tuturor desfășură și un fel de program de activitate, ce i-se impune în viitor. Cuvîntul de deschidere fu primit cu vii aprobări. Dl secretar I. Dariu ceti raportul general al comitetului despre activitatea acestuia în anul 1900. Din datele raportului s'a putut convinga fiecare de marile folos și de nobila lucrare a acestei asociațiuni, care dă impuls și sprigină valoros formării clasei meseriașilor noștri. Ne-am convins totodată și despre zelul și stăruința ce și-a dat comitetul în împlinirea datorișelor sale. A urmat cetirea raportului asupra cassei și al comisiunii censurătoare, cari s'au primit cu unanimitate și fără discuțiune. După votarea proiectului de buget pe 1901, s'a întregit comisiunea censurătoare și comitetul. Dl N. P. Petrescu, președinte onorar, mulțumește comitetului pentru stăruințele și lucrarea neobosită ce a desfășurat în ajungerea scopului societății. Adunarea se alătură din parte-i la această mulțumită prin strigări de *»să trăiască«*. (»G. Tr.«)

Dar creștinesc. Vrednicul creștin George Lucaș din Cluj a dăruit pe seama bisericii gr.-cat. de acolo o sfîntă evanghelie în preț de 44 cor.

Foc groaznic. Mercuri seara la orele 7¼, s'a iscat un foc mare în comuna Părâu, care ajutat de un vînt puternic, în trei ore a prefăcut în scrum casele și șurile la 42 familii. Până a doua zi la amiază a tot ars, cu toate-că au alergat satele vecine în ajutor. La văduva lui Grindu au ars în grajd 2 boi buni și o vacă care era să fete peste câteva săptămîni. Bietele vite sbierau în mijlocul flăcărilor, încât te cuprindea o groază. A doua zi s'ermenele erau numai scrum. Paguba se urcă peste 20.103 coroane. Noroc că cei mai mulți au fost asigurați. *Ioan Popa*, inv.

Necrolog. Subscriși cu inima frîntă de durere anunță consăngenilor, amicilor și cunoscuților, că mult iubitul lor: soț, tată, frate, socru, unchiu, cumnat și moș *Ioan Cutean*, gr.-cat., comerciant și proprietar, membru ordinar al *»Asociațiunii«* și consiliului dela *»Crișana«*, virilist al comitatului Hunedoarei, reprezentant al comunei Brad, binefăcător al gimnasiului român gr.-or. din Brad și al *»Mesei studenților«* dela acest institut etc., după un morb greu și îndelungat, împărțit cu sfînta cuminecătura, în etate de 64 ani, în al 34-lea an al fericitei sale căsătorii și a dat nobilul suflet în mîinile Creatorului în 13 Martie la 9 ore seara. Rămășițele pămîntești ale fericitului s'au depus spre odihnă eternă Vineri, la 2/15 Martie a. e., la 3 ore d. a., în cimiterul gr.-or. din Brad, Fie-i țărîna ușoară și memoria binecuvîntată! Văduva *Sofia Cutean* n. Tomus, soție; *Eugenia* m. Dr. *Oprîșa*, fiică; *Silviu* și *Ioan*, fii; Dr. *Pavel Oprîșa*, ginere; *Antoni* Cutean, frate; *Roza Cutean*, *Elisabeta Schneider* născ. Tomus, *Georgiu Tomus*, cumnat; *Paul*, *Eugenia* și *Ioan Miron Oprîșa*. *Maria Cutean* mărîtată *Fülöp* și *Dănes*. *Aureliu Cutean* și *Aurelia*. *Romul Cutean* și *Matilda*. *Cornelia Cutean* mărîtată *Somogyi* și *Mór*. *Valeria Cutean* mărîtată *Pop* și *Beniamin*. *Iosif Szilágyi* și soția. *Rosa Schneider* mărîtată *Zádori* și *Fraucisc*. *Gizela Schneider* mărîtată *Bota* și *Petru*. *Antoni* *Schneider* și *Vilma*. *Andrieu Schneider* și *Emilia*, nepoți și nepoate.

— Pătrunși de adîncă durere sufletească vă aducem la cunoștință, că mult iubitul nostru fiu, frate, cumnat, nepot, unchiu și văr *Haralambie T. Stănescu*, în etate de 24 ani, după lungi și grele suferințe, împărțit fiind cu sfînta taină a cuminecăturii, și-a dat nobilul seu suflet astăzi, dimineața la 4 ore, în mîinile Creatorului. Rămășițele pămîntești ale scumpului defunct se vor ridica Mercuri, în 7/20 Martie, la 4 ore p. m. din casele proprii ale părintelui seu, strada Castelului nr. 48, și se vor înmormînta în cimiterul din Groaveri al bisericii S-tei *Adormiri* din Brașov-Cetate. Fie-i țărîna ușoară și memoria binecuvîntată! *Tache Stănescu*, ca părinte. *Mihail*, *Iorgu*, *Maria* Dr. *Cloaje*, *Ecaterina Beleş*, *Vasile*, *Dimitrie*, *Elena* Dr. *Blaga*, *Sofia* Dr. *Procopovici*, *Eugenia* și *Hareti*, ca frați și surori. Dr. *Ioan Cloaje*, *Aurel Beleş*, Dr. *Iosif Blaga*, Dr. *Eudoxiu Procopovici*, ca cumnați. *Victoria* M. *Stănescu*, *Zoe* G. *Stănescu*, ca cumnate. *Maria* G. *Stănescu*, *Sofia* H. *Stănescu*, ca mătuși. *George* G. *Bureția*, *Vasile* G. *Bureția*, ca unchi. *Hareti*, *Mihail*, *George*, *Mărioara*, *Dimitrie*, *Ionel*, *Aurel*, *Mărioara*, *Mărioara*, *George*, ca nepoți și nepoate. *Mihail* G. *Stănescu*, *Nicolae* *Stoicescu*, *Maria* N. *Stoicescu*, *Teodor* *Mantsu*, *Elena* T. *Mantsu*, *Maria* *Dollereder*, *George*, *Mihail*, *Octavia* și *Sofia Stănescu*, ca veri și verișoare.

Monografia unei comune. În sesiunea sa generă din 1904, Academia Română va decerne și premiul *Alexandru Bodescu*, de 1500 lei, dimpreună cu 1000 lei dăruți de dl *Ioan Kalinderu*, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: *»Monografia economică, statistică și socială a unei comune rurale din România și a unei comune rurale românești de peste graniță«*. Monografia situațiunii economice a câte trei familii de țeran, frunțeg, mijlocăș și codaș, luate din cele două comune, în total șese familii. Autorul se poate povățui, între altele, după lucrările și după monografiile publicate de societatea de economie socială fundată de *Leplay*, cu reședința la Paris (54 rue de Seine), după ale lui *Buchenberger* și după ale lui *I. Ionescu*. Se atrage atențiunea doritorilor de a concura, că ceea-ce se cere este mai multe fapte și cifre și cât mai puține vorbe. Terminul prezentării manuscriptelor la concurs este până la 1 Septembrie 1903.

Jertfe de ale leacurilor băbești. *Maria Ciublea* »vindea« ori-ce durere de cap, făcînd o creștătură în forma crucii pe fruntea celui-ce îi cerea sfatul. Nu de mult operase în felul acesta pe *Elisabeta Damian*, și cum proști nu scad în lumea asta, o altă femeie, *Fl. Petcu*, încă alergă la doftorița cea nouă. A doftorit-o însă de tot, căci rana ce i-o făcu la aceasta din urmă înveninându-se i-a pricinuit moartea și babei ducerea la temniță.

Întrebare. Cu acest titlu ni-se trimite spre publicare următoarea întrebare cătră dl vicar al Selagiului, *Alimpu Barboloviciu* și cătră direcțiunea băncii *»Silvania«* în Șimleul-Silvaniei: *»Aveți știre, domnule vicar, că învățătorul d-voastre confesional Alexiu Fedorca, în ziua de 15 Martie, înainte de amiază a cântat în companie cu orchestra reuniunii de muzică îndatinatul imn al zilei?»*

Dar' aceea o știți, că seara, benchetuind, a ținut strașnice toaste pentru *Ugroun*, preamărind principiile lui și a partidei 48 tiste și blăstîmînd pe cei-ce se opun înfrățirii manifestînd principii contrare?

Onorabila direcțiune a băncii *»Silvania«*, care în tot anul dă acestui mare patriot sute de florini, oare ce va zice la acestea? N'ar ave locuri mai bune pentru acele sume? ?

Alegerea de notar din Sebeșul-de-jos. Ni-se scrie din *Bistrița*: *»S'a publicat concurs la postul de notar din Sebeșul-de-jos, comitatul Bistrița-Năsăud; concurenți sînt 6 inși, 3 Români, 2 Jidani și 1 Ungur. Terminul de concurs a expirat, alegerea încă nu e defiptă, acum dară e timpul corteșirilor. Preoțiimea noastră — sînt 4 comune pur românești — în loasă spriginească pe careva dintre Români — e pe partea Jidanului favorit dela stăpînire, cu toate-că în contra lui din cauză disciplinară și criminală a fost Reputație la ministru în 2 rînduri.«*

Noi nu putem crede, că preoțiimea noastră poate fi învrednicită de rușinea ce li-se aruncă în față. Preoțiimea română nu poate fi coadă de topor.

Dl Dr. Ioan Bucur, a fost ales Vineri, cu unanimitate de voturi, medic cercual în *Micăsasa*. Dorim cel mai splendid succes tinărului medic în cariera sa.

Bancher ucigaș. În Viena a fost deținut bancherul *Albert Vogel*, pentru-că ar fi ucis pe *G. Tanbiu*, originar din Rusia, făcîndu-se moștenitor averii acestuia de peste un milion coroane.

† Ioan Danciu. Cum ni-se anunță din Ofenbaia, protopresbiterul gr.-or. al tractului Lupșei (Munții-Apuseni) Ioan Danciu a răposat. Inmormântarea a fost în 17 Martie. De aici din gremiu a luat parte la inmormântarea dl asesor Nicolae Ivan.

Lista civilă a regelui Edward VII. conform proiectului guvernului englez va fi satorită cu 470.000 funți anual.

Reuniune de temperanță. Mai mulți locuitori din Socol săptămânile trecute adunându-se la casa comunală au hotărât să înființeze o reuniune de temperanță, ai cărei membri să se deoblige a nu mai bea vinars. Totodată membrii să solvească în fiecare săptămână 10 bani, din cari să se adune un fond spre scopuri de ajutorare reciprocă. Reuniunea are deja 60 membri.

În Veneția inferioară a fost ales cu aclamațiune ca notar cercual dl Ioan Gligore, maturisant al liceului din Brașov. Au fost cu totul 17 concurenți. Nou alesul a servit până acum ca vicenotar în Zărnești și în decurs de 8 ani de zile s'a distins printr'o rară diligență și conștiințiozitate în împlinirea datorințelor sale. Îi dorim și de aci înainte același succes.

Dela producțiunile noastre teatrale. Un bărbat tânăr, țeran, ca toți diletanții noștri dela sate, tocmai cânta niște versuri în rolul lui Trăilă din »Sărăcie lucie«, că doar' va muia inima Veselinei, când spare fetița lui de 5 ani înaintea binei și silindu-se să se urce pe ea îi strigă: »Tată, să vii iute acasă, că vrea să fete Joiana!«. Că întreruptu-și-a »artistul« jocul de dragul »Joianii«, nu ni-s'a raportat.

O lămurire. În privința societății de temperanță din Balomir ne comunică dl Romul Balomiri, că statutele e adevărat, că nu sânt încă aprobate, cauza e de-a se căuta însă în lipsa de timp pentru prelucrarea și traducerea lor din partea dlui notar, care s'a angajat pentru asta.

O întregire. În nr. dela 25 Febr. a. c. am publicat la cronică un extras dintr'o corespondență mai lungă referitoare la meritele câștigate de preotul din Cojocna. Drept întregire ni-se comunică din partea altui cetitor al »Foi«, că pentru înființarea societății de cântăreți de acolo au muncit încă de demult fostii învățători de acolo, d-nii Ioan Opreș, I. Damian, I. Muntean, El. Gabor, cari au cântat cu elevii în biserică. — Voind a da fiecăruia, ce i-se cuvine, publicăm această întregire.

Ferestrele »Ardelenei« — sparte cu petri! În preseara de 15 Martie, studenții dela gimnaziul ev. reformat din Orăștie au spart vre-o 12 ochiuri de ferăstră la »Ardeleana«. Ei în fiecare an în preseara de 15 Martie fac oare-care sərbare întru amintirea lui 15 Martie 1848 și unii cetățeni își luminează ferestrele. Fiindcă la »Ardeleana«, peste drum de colegiu, n'a pus nimeni lumini în ferestri, i-le-au spart. Se vede cum au fost aruncate petri și bucăți de fer și plumb, de sus din ferestrele etajilor I. și II. a colegiului, peste stradă în ferestrele »Ardelenei«. Foarte caracteristic pentru spiritul în care se crește tinerii în acest colegiu, zice »B. E.«

De când a prins mămăliga coaje? De unde au chiar în Orăștie atâta cuteranță și îndrăzneală paraponisiții de Ungurași? Nu se tem oare nenorocirii, că ușor li-s'ar pute rupe făcile, dacă le-ar veni cumva și Românilor gustul de a răspunde cu petri, fer și plumb. Dă, srace, dă!

Nazarenii. Secta nazarenilor (po-căiților) se lățește tot mai tare prin comune ungurești. Ei sânt foarte mult supraveghiați de autorități, căci s'a dovedit între ei mulți socialiști.

Știri mărunte. Curia a întărit sentența, prin care Eva Almăjan Covaci și George Corin au fost condamnați la temniță pe viață, pentru-că au ucis cu arsenic pe bărbatul celei dintăiu. — Conducătorul cancelariei notarului public din Rodez a câștigat în luna trecută 500.000 cor. și procesul de despărțire contra soției sale. — Maria G. Bica și ibovnicul Sofronie Bica din Voivodenii-mari au fost condamnați, cea dintăiu la 9 ani, al doilea la 8½ ani, pentru-că au omorât pe bărbatul celei dintăiu.

Cum se cetesc foile în lumea mare. Svițera are un jurnal pentru 3838 locuitori; Norvegia pentru 5099, Frania pentru 5717, Olanda pentru 6310, Germania pentru 7348, Anglia pentru 8609, Austria pentru 9557, Danemarca pentru 9008, Svedia pentru 11.321, Belgia pentru 13.837, Italia pentru 14.320 și Spania pentru 20.665.

Cum stăm noi? Încă destul de trist, dar' e îndreptățită speranța, că nu va trece mult și ne vom apropia de țările din apus. Și asta avem să o mulțumim în mare măsură tot bravilor noștri țerani, cari îmbrățișează cu căldură foile scrise pentru ei, ba se arată indignați când observă la cărturarilor noștri dela sate — preoți și învățători — puțină interesare, după cum se vede și din scrisoarea vrednicului plugar Alexandru Pop, din Chend (lângă Jibot), care între altele zice: »... dar' vă recomand, domnilor... să vă aprindeți în mâni lumina, care-și aruncă razele ei oătră bietul plugar«.

Dare de seamă și mulțumită publică. La petrecerea aranjată de corpul învățătoresc dela școala primare din Năsăud pentru ajutorarea copilor săraci de acolo, au intrat 376 coroane 40 bani, din cari subtrăgând spesele în sumă de 95 coroane 90 bani, rezultă un venit curat de 280 cor. 50 bani, adică: două sute optzeci coroane și cincizeci bani, care sumă s'a transpus direcțiunii școlai spre scopul amintit.

Cu ocaziunea acestei petreceri, conform conspectului de casă, au fost următoarele suprasolviri:

Vasile Petri 9 coroane, Kaszonyi Lajos 60 bani, Dr. C. Moisil 2 coroane 20 bani, I. Danielo 1 coroană 60 bani, Gavrilă Scridon 1 coroană 20 bani, d-na Iablonsky 2 coroane 20 bani, Gr. Micula 1 coroană 20 bani, V. Zăvoian 50 bani, Josef Ulrich 7 coroane 60 bani, doamna Alexi 60 bani, Dr. Paul Tanco 1 cor., Iacob Pop, profesor 1 coroană 20 bani; M. Brandt 2 coroane 20 bani, doamna Elis. Sabo 20 bani, doamna Kassai 1 coroană, doamna Iuliu Pop 60 bani, Firtos Dénes 1 coroană, Al. Ionase 60 bani, Rom. Densuşan 60 bani, Ienei M. 1 cor. 20 bani, doamna Dr. Ioan Pop 3 cor. 20 bani, I. Tomuța 60 bani, Barta K. 1 coroană 80 bani, V. Chibulcutean 20 bani, Al. Halița 1 coroană, doamna Socaciu 5 coroane, Simion Catarig 1 cor., Dr. George Linul 10 coroane, Dr. Emil Filipan 6 coroane 20 bani, Gr. Pletos 1 coroană 20 bani, Gav. Petri 1 coroană 60 bani, Boeskor Lajos 1 coroană, Ant. Hangea 1 coroană, V. Pop, jude de tablă 1 coroană; Gyenge Aladar 1 cor., Bedő Dénes 1 coroană, M. Linul 50 bani, Cl. Grivase 20 bani, Ig. Seni 1 coroană 20 bani.

Fără a participa la petrecere, au binevoit a contribui în favorul acestei petreceri răscumpărându-și invităriile următorii: Lazar Avram, preot 4 coroane, doamna Jarda 2 coroane, Iosif Mihalaș 2 coroane, doamna Larionessi 10 cor., Nicolau Pop, învățător 2 coroane; T.

Irimieș 2 coroane, D. Irini, învățător 1 coroană; Paul Beșă, învățător 1 cor.; Piros Adolf 2 coroane, Dr. Sim. Pop, advocat 10 coroane; V. Rebreaan 1 cor., I. Șorobetea 2 coroane, Iuliu Iftene 2 cor., Iul. Valea, notar 2 coroane; Ad. Coruțiu 2 coroane, Basiliu Tofan, învățător 30 bani; P. Rognean 40 bani, Pav. Ilieș 30 bani, Petru Ilieș 1 coroană, Ant. Par-tene 40 bani, D. Boșca, învățător 40 bani; Al. Jarda, învățător 40 bani; D. San-joan, notar 1 coroană; I. Bulbuc, preot 1 coroană; Samson Martian 1 cor., Ilie Petrean, învățător 1 coroană; Teodor Martian, notar 1 coroană; Karácsonyi András, comerciant 1 coroană; Iust. So-horea, învățător 1 coroană; Ioan Marcu, învățător 1 coroană; Stefan Puica, notar 1 coroană; Toma Hontilă 30 bani, Gr. Drăgan, învățător 60 bani; Alex. Pop 1 coroană, Valeriu Vertic, preot 1 coroană; Octavian Doci, învățător 1 coroană 60 bani; Iuliu Bugnariu, inv. 40 bani; Ioan Geție 2 coroane, Mih. Schen-ker 2 coroane 40 bani, Silv. Murășan 1 coroană, Dr. Alex. Pop, medic 2 cor.; Dr. Dionisiu Login, cand. adv. 2 cor.; Dr. Ioan Mălaiu, cand. adv. 2 cor.; Dr. Val. Moldovan, cand. adv. 2 cor.; Dr. Gavrilă Tripon, advocat 4 coroane; Gr. Scridon, ases. orf. 2 coroane; Dănilă Jarda, pract. tribunal 2 cor.; Al. Roșu, fotograf 2 coroane; Ioan Dologa, preot 2 coroane; Eliseu Dan, preot 2 cor.; Victor Varna, notar 2 coroane; Dr. D. Ciuta, advocat 10 coroane; Dămian Ne-chiti, învățător 2 cor.

Cu această ocaziune corpul didactic își ține de sfântă datorință a exprima și pe această cale cea mai profundă mulțumită marinimoșilor contribuitori.

Îndeosebi aduce mulțumită P. T. Domni: Dr. Ioan Pop, vicar, Dr. Emil Filipan, protomedic onorar comitatens și medic cercual, Dr. Paul Tanco, prof., Dr. Const. Moisil, profesor, Dr. Dim. Ciuta, advocat, Dr. George Linul, advocat și fiscal comitatens, Vasile Petri, profesor prep. în pens., Gavrilă Scridon, profesor, Gregoriu Pletos, profesor, Ioan Geție, dir. gim. subst., Josef Ulrich, inginer și director de bancă și Alexandru Halița, prof. gim., cari au binevoit a subscrie lista de invitare, ca patroni ai acestei petreceri.

Totodată deosebită mulțumită aduce stimatei doamne Anghela Gr. Pletos, stimatei doamne Otilia Filipan, Virginia Grivase și Rever. Domn Dr. Ioan Pop, vicar foranetu, care a mai dăruit tot în scopul acesta încă 12 cor.

Corpul didactic al școlai fundaționale elementare de băieți și fetițe.

Tuturor le este cunoscut, că semințele de economie și de grădini ale lui Mauthner produc de trei-ori mai mult ca alte semințe. Escelente sânt îndeosebi semințele de napi împregnate cu marca firmei »Sternmark« și sânt a se deosebi de altele contrafăcute. Se pot cumpăra dela firma Mauthner în Budapesta.

Concursuri bisericesti și școlare. Arhidieceasa gr.-or. Sibiu. Par. cl. III. Pescera, ppresb. Zarand (Brad). Termin 16 Aprilie n. c. — Par. gr.-or. cl. I. oraș Bistrița, ppresb. Bistrița (Borgo-Bistrița p. u. Borgo-Prund). Să se înfățișeze la biserică. Termin 16 Aprilie n. c. — Par. cl. III. Dencul-mare, ppresb. Orăștiei. Termin 16 Aprilie n. c.

Dieceasa gr.-or. Arad. Par. cl. II. Bârsa, ppresb. Buteni. — Par. cl. III. Govoșdia, ppresb. Buteni. (comit. Arad).

Știri din piață. Cluj. Grâu, 100 chlgr., 12—13.70 c., sâcară 12—12.40 c., cucuruz 9.80—10 c., ovės 10.60—11 c.

Arad. Grâu, 50 chlgr., 6.90—7 c., cucuruz 4.60—5, sâcară 5.28, orz 4.80—5, ovės 4.20—4.30 c.

Braşov. Grâu, hl., 11—12 c., săcară 8.30—8.80, orz 7.50—8, ovės 5.20—6, cucuruz 7.50.

Sibiu. Grâu, hl., 10—10.80 c., săcară 7.50—8.40, orz 8—8.40, ovės 4.40—5.60, cucuruz 6.40—7.60.

POSTA REDACŢIEI ŞI ADMINISTRAŢIEI.

Dlui I. Muntean, Valeadeni. Poesii publicate odată nu punem în »Foaie».

Gâste de Emden. Vă adresaţi sau la dl Nicolae Albani, Inv., Alsó-Szombatfalva, Fogaras m. sau la d-na Polgár Józsefné, Török-Szt.-Miklós, comit. Iász-Nagy-Kún-Szolnok. Vă recomandăm să luaţi numai găscan şi să îmbunătăţiţi găştele comune, ce le aveţi. Dl Albani vă dă bucuros lămuririle necesare.

Dlui S. Poruţiu, Turda. Atîrnă dela felul, cum a fost dat concediul. Şi pentru şcoalele noastre sînt normative dispoziţiile legii, cari privesc şcoalele de stat şi comunale.

Dlui V. Ploscar, M.-Frata. Să te adresezi direct dlui S. Wagner în Sibiu, care-ţi spune tot ce doreşti.

Dlui G. Murăşan, Tuzin. Tot la 500 suflete se dă o licenţă, afară de comunele, unde e mare circulaţia. Deci ar fi zădărnice cheltuelile, fără dacă aţi ave un bun spriginitor la direcţiune.

Dlui M. T. din R. R. Îndată-ce avem loc. Ab. 691. Epistolele trebuie iscălite.

Ab. 5361 (T. German). Trebuie arătat unui medic bun, pentru-că noi de aici nu putem şti pricina boalei.

Dlui I. Olariu, Vêrd. Dacă e hotărîre a comitetului comunal şi n'aţi protestat în contra ei, vă poate sili.

Ab. 5520 Să bee în fiecare seară un păhar de apă, în care ai topit 1 gr. calium bromat. Cuminte vei lucra, dacă vei întreba pe doctorul, căci numai cunoscînd pricina boalei se poate spune leac.

Dlui Mateiu Andron, Chintău. Să ne comunică, câte coale vrei să tipăreşti, şi-ţi putem spune preţul.

Dlui Pant. Bugariu, Checia-rom. Să vorbeşti cu un oficer român dela Ersatz-Cadre, care te lămureşte pe deplin.

Dlui D. Iclănzan. Răsboiul din 1870 şi poate şi cel din 1866 îl capeţi dela dl Paul Cislár, librar în Graz, Steiermark. Adresează-te lui prin o carte postală. — *Novela »Popa Toma«* nu s'a publicat separat. — *Foaie politică săptămînală* nu vè putem recomanda, cel mult »Gazeta nouă« din Craiova.

Pentru redacţie şi editură responsabil: **Andrelu Balteş.**

Proprietar: Pentru »Tipografia«, societate pe acţiuni: **Iosif Marschall**

Vinul „Gschwindt“

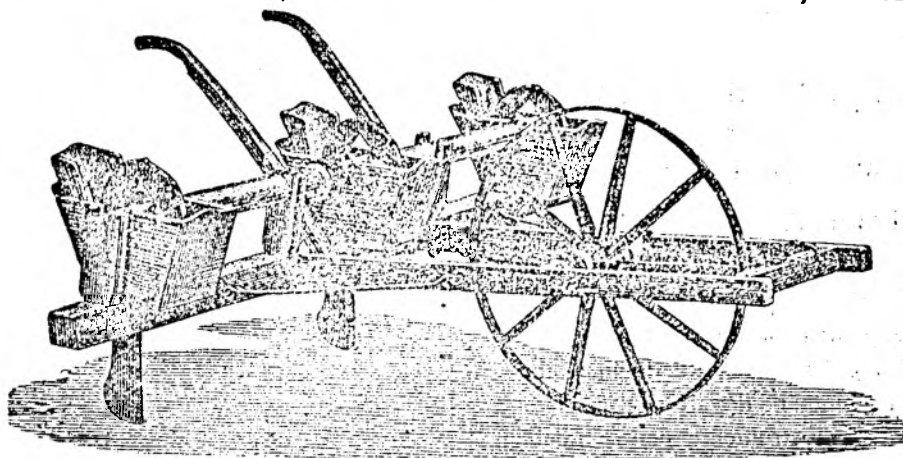
vin destilat, curat şi veritabil cognac de Nagy-Körös, cel mai bun product al ţerii; se poate căpeta la

Iosif Fabritius

[22] 1—3 în Sebeşul-săseso

Andrieu Rieger,

prima fabrică de maşini de economie din Transilvania, în Sibiu.

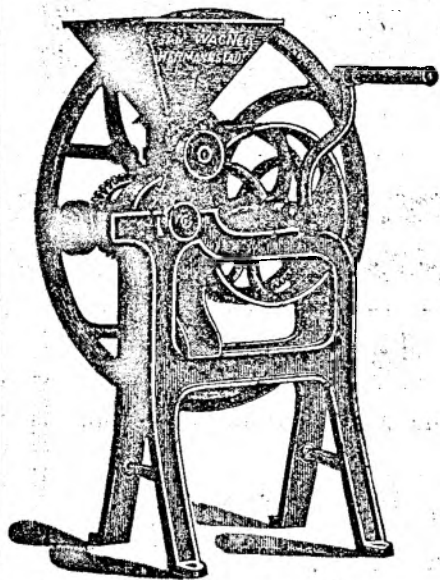
Pentru sămăntul de primăvară recomand P. T. economilor:

Maşini de sămănt

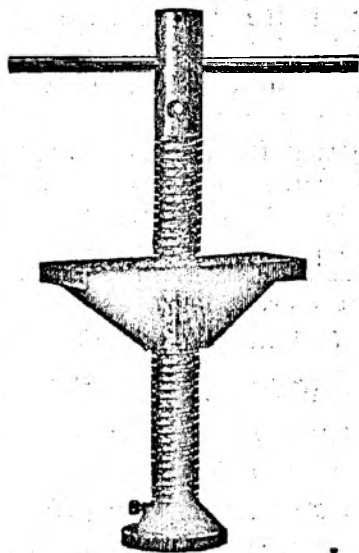
pentru grâu, bune şi ieftine, precum şi maşini de sămănt pentru cucuruz şi napi, pluguri de săpat bune şi întocmite de mine pentru împrejurările noastre. Mai departe pluguri de întors (patent Rieger), grape de câmp pentru muşchiu ş. a.

[19] 3—4

Cataloge ilustrate se trimit gratis.

Moară de zdrobit.

Fus pentru pîua de uleu.

Cele mai bune
şi mai escelente
mori de zdrobit
simburi de bostani, in, mac, etc.

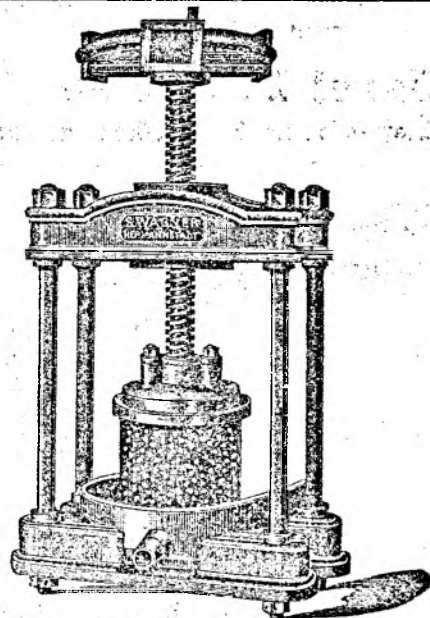
precum şi [20] 3—6

piuë de uleiu

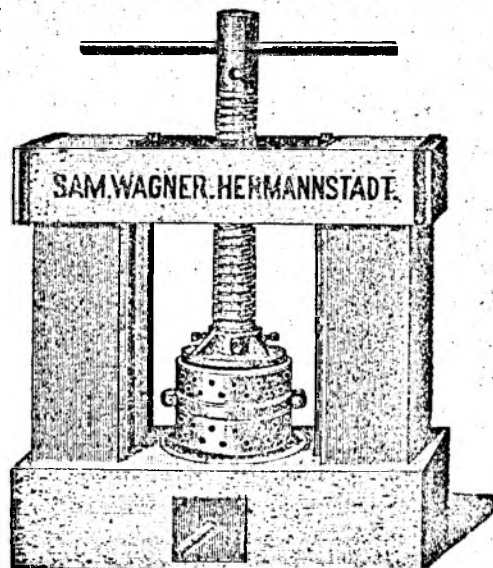
de construcţia cea mai solidă din fer sau lemn, apoi fuse singuratece pentru piuë de uleiu şi alte recuisite pentru producerea de uleiu de masă liferează cu preţurile cele mai ieftine şi pe lângă cele mai avantajoase condiţiuni de plată

Sam. Wagner,

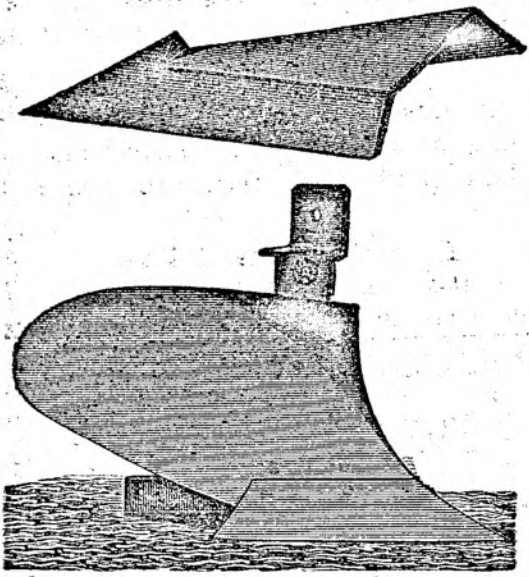
prima turnătorie de fer, Sibiu,
fabrică de maşini şi unelte agricole,
atelier de mori şi prăvălie de fer,
Sibiu, **Plata de fân nr. 1.**

Piuă de uleiu, întregă din fer.

Piuă de uleiu, întregă din lemn.

Feruri de plug de oțel stirian patentate.

Catalogul prețurilor se trimite la cerere.

Deasemenea se trimit cataloage ilustrate despre:
Aparate de măsurat și signat.
Instrumente pentru măsurari și sculptori.
Cuțite pentru gilău. — Cuțite de încrestat.
Cuțite pentru bugnari, dogari și rotari.
Chei cu șurup. — Instrumente pentru tinichigii.
Cuți. — Garnituri pentru clădiri (traverse).
Cuptoare. — Frigători.
Mucava pentru coperiș. — Tăbli de izolare.
Trestie pentru strucatură. — Ciment.
Cărbuni de piatră și coacs.
Stropitori de plante (apar. pentru peronospora).
Unelte pentru cultivarea albinelor.
Teascuri de copiat. [13] 5—5
Curse pentru tot felul de animale.
Recuise de vânat și scrimă.
Tot felul de feruri de călcat.

Damelor le recomand depositul meu de
pleptene îndoite.

Carol F. Jickeli,
Sibiu, Piața-mică nr. 32, la „Coasa de aur“.

Fie-care econoamă și Mamă

vednică este de fectitate,
dacă, din considerare la să-
nătate, cruțare și bunul gust
foloseste numai cafeaua de
malată - Kneipp alui Kath-
reiner (veritabilă numai în
cunoscutele pachete originale).

[1] 3—10

Fabrică de casse.

Subscrisul îmi iau voie a face atent p. t. pu-
blicul meu la

cassele sigure de foc și spargere,

cari se fac în fabrica mea. La mine se fac casse
numai din material bun și tare. De aceea rog cu
deosebire on. public, care caută casse, să binevoască
a fi cu atențiune în lista prețurilor la greutatea și
măsura indicată pentru-ca privindu-le numai pe din-
afară se nu confundă cu alte casse ce obvin în co-
merciu, făcute din material slab și ușor.

În fabrica mea se pregătesc (la comandă, după
măsură, cu prețuri ieftine) casse și tresort — e pan-
țerate din oțel absolut imposibile de a le găuri.

Pentru biserică și comune casse după înțelegere cu plătire în rate.

Lista prețurilor gratis și franco

Instalare de lumină Atycelen.

Gustav Moess,
fabrică de casse în Sibiu,
strada Poplăceli-mare Nr. 8.

[2] 6—